

ÇANKIRI KARATEKİN ÜNİVERSİTESİ
FEN BİLİMLERİ ENSTİTÜSÜ

YÜKSEK LİSANS TEZİ

KENTLİNİN BİYOLOJİK ÇEŞİTLİLİK ALGISI:
ANKARA İLİ ÖRNEĞİ

UMUT İMAL

ORMAN MÜHENDİSLİĞİ ANABİLİM DALI

ÇANKIRI
2024

Her hakkı saklıdır

TEZ ONAYI

Umut İMAL tarafından hazırlanan “**Kentlinin Biyolojik Çeşitlilik Algısı: Ankara İli Örneği**” adlı tez çalışması aşağıdaki jüri tarafından **oy birliği** ile Çankırı Karatekin Üniversitesi Fen Bilimleri Enstitüsü Orman Mühendisliği Anabilim Dalında **Yüksek Lisans Tezi** olarak kabul edilmiştir.

Danışman : Doç. Dr. Üstüner BİRBEN

Jüri Üyeleri :

Başkan : Doç. Dr. Gökçe GENÇAY
Orman Mühendisliği Anabilim Dalı
Bartın Üniversitesi

Üye : Dr. Öğr. Üyesi Funda OSKAY
Orman Mühendisliği Anabilim Dalı
Çankırı Karatekin Üniversitesi

Üye : Doç. Dr. Üstüner BİRBEN
Orman Mühendisliği Anabilim Dalı
Çankırı Karatekin Üniversitesi

Yukarıdaki sonucu onaylarım

Prof. Dr. Ersoy YILMAZ

Enstitü Müdürü

ETİK İLKE VE KURALLARA UYGUNLUK BEYANNAMESİ

Çankırı Karatekin Üniversitesi Lisansüstü Eğitim-Öğretim ve Sınav Yönetmeliğine göre hazırlamış olduğum “**Kentlinin Biyolojik Çeşitlilik Algısı: Ankara İli Örneği**” konulu tezin bana ait, özgün bir çalışma olduğunu; çalışmamın hazırlık, veri toplama, analiz ve bilgilerin sunumu olmak üzere tüm aşamalarında bilimsel etik ilke ve kurallara uygun davrandığımı, tezin içerdiği yenilik ve sonuçları başka bir yerden almadığımı, tezde kullandığım eserleri usulüne göre kaynak olarak gösterdiğimi, tezin Çankırı Karatekin Üniversitesi Fen Bilimleri Enstitüsü’nden başka bir bilim kuruluna akademik amaç ve unvan almak amacıyla vermediğimi ve bu çalışmanın Çankırı Karatekin Üniversitesi tarafından kullanılan “Bilimsel İntihal Tespit Programı” ile tarandığını, “intihal içermediğini” beyan ederim. Çalışmamla ilgili yaptığım bu beyana aykırı bir durumun saptanması halinde ortaya çıkacak tüm ahlaki ve hukuki sonuçlara razı olduğumu bildiririm. Çankırı Karatekin Üniversitesi Lisansüstü Eğitim-Öğretim ve Sınav Yönetmeliğinin ilgili maddeleri uyarınca gereğinin yapılmasını arz ederim (28.11.2024).

Umut İMAL

ÖZET

Yüksek Lisans Tezi

KENTLİNİN BİYOLOJİK ÇEŞİTLİLİK ALGISI: ANKARA İLİ ÖRNEĞİ

Umut İMAL

Çankırı Karatekin Üniversitesi
Fen Bilimleri Enstitüsü
Orman Mühendisliği Anabilim Dalı

Danışman: Doç. Dr. Üstüner BİRBEN

Biyolojik çeşitliliğin korunması, ekolojik, sosyo-ekonomik, politik ve kültürel dinamiklerin bir kombinasyonunu içeren çok boyutlu bir süreçtir. Bu süreçte gelir düzeyi, eğitim seviyesi, kaynaklara olan ihtiyaç, kaynak kullanım ve tüketim alışkanlıkları, toplumsal algı ve farkındalık, yerel geleneksel bilgi gibi faktörler belirleyici bir rol oynamaktadır. Bireylerin ve toplumun biyolojik çeşitlilik konusundaki duyarlılığı, koruma çabalarının etkinliğini doğrudan etkilemektedir.

Bu tez çalışması kapsamında, Ankara ili örneğinde toplumun biyolojik çeşitlilik algısı yüz yüze anket yöntemiyle incelenmiştir. Anketler aracılığıyla, 400 katılımcıdan toplanan veriler, bireylerin biyolojik çeşitliliğe yönelik algısının cinsiyet, yaş, gelir düzeyi ve eğitim durumu gibi sosyo-demografik değişkenlere bağlı olarak anlamlı farklılıklar gösterdiğini ortaya koymuştur. Bulgular, yaş arttıkça bireylerin biyolojik çeşitliliğe yönelik bilgi ve ilgilerinin arttığını, gelir düzeyindeki artışın ise bireylerin daha bilinçli ve duyarlı bir yaklaşım sergilemesine katkı sağladığını göstermektedir. Ayrıca, eğitim seviyesi arttıkça bireylerin, doğrudan koruma tedbirlerinden ziyade bilinçlendirme çalışmalarının daha etkili olduğu yönünde görüş bildirdiği görülmüş, dolayısıyla, koruma tedbirlerinin artırılmasından ziyade toplumun bilinçlendirilmesine doğru evrilen bir yönelim olduğu sonucuna ulaşılmıştır.

Ankara ili özelinde, bireylerin biyolojik çeşitliliğe yönelik algısını ortaya koyan bu çalışma bulguları, biyolojik çeşitliliğin korunmasına yönelik stratejiler geliştirilirken dikkate alınması gereken başlıca faktörlerin; cinsiyet, yaş, eğitim seviyesi ve gelir gibi sosyo-demografik faktörler olduğunu göstermektedir. Sonuç olarak, bölgede, biyolojik çeşitliliğin korunmasına yönelik çalışmaların etkililiğinin artırılması için bu faktörlerin ayrı ayrı ele alınması ve bu doğrultuda planlamaların yapılması önerilebilir.

2024, 87 sayfa

ANAHTAR KELİMELER: Orman, toplum, algı, biyolojik çeşitlilik, Ankara

ABSTRACT

Master of Science Thesis

URBAN DWELLERS' PERCEPTION OF BIODIVERSITY: THE CASE OF ANKARA CITY

Umut İMAL

Çankırı Karatekin University
Graduate School of Natural and Applied Sciences
Department of Forest Engineering

Advisor: Assoc. Prof. Dr. Üstüner BİRBEN

Biodiversity conservation is a multidimensional process involving a combination of ecological, socio-economic, political and cultural dynamics. In this process, factors such as income level, education level, need for resources, resource utilisation and consumption habits, social perception and awareness, local traditional knowledge play a decisive role. The sensitivity of individuals and society on biodiversity directly affects the effectiveness of conservation efforts.

Within the scope of this thesis, the biodiversity perception of the society in Ankara province was examined by face-to-face survey method. The data collected from 400 participants through questionnaires revealed that individuals' perception of biodiversity showed significant differences depending on socio-demographic variables such as gender, age, income level and education level. The findings show that as age increases, individuals' knowledge and interest in biodiversity increases, and the increase in income level contributes to a more conscious and sensitive approach. In addition, as the level of education increases, it was observed that individuals stated that awareness-raising activities are more effective than direct protection measures, thus, it was concluded that there is a tendency towards raising public awareness rather than increasing protection measures.

The findings of this study, which reveal the perception of individuals towards biodiversity in the province of Ankara, show that socio-demographic factors such as gender, age, education level and income are the main factors that should be taken into consideration when developing strategies for the protection of biodiversity. As a result, it can be suggested that these factors should be considered separately and plans should be made accordingly in order to increase the effectiveness of biodiversity conservation activities in the region.

2024, 87pages

Keywords: Forest, society, perception, biodiversity, Ankara

ÖNSÖZ VE TEŞEKKÜR

“Kentlinin Biyolojik Çeşitlilik Algısı: Ankara İli Örneği” adlı bu çalışma Çankırı Karatekin Üniversitesi Fen Bilimleri Enstitüsü, Orman Mühendisliği Anabilim Dalında Yüksek Lisans Tezi olarak hazırlanmıştır. Bu çalışmanın amacı, Ankara ili örneğinden yararlanarak kentlinin biyolojik çeşitlilik algısı değerlendirilerek, sonuçlarının irdelenmesidir.

Çalışmamız süresince, konu ile alakalı engin akademik bilgilerini paylaşan ve beni yönlendiren danışmanım ve kıymetli hocam Doç. Dr. Üstüner BİRBEN’e teşekkürlerimi sunarım. Bu aşamaya gelmemde üzerimde emeği olan tüm değerli hocalarıma minnettarım. Görüşleri ile çalışmamıza katkıda bulunan değerli hocalarım Doç. Dr. Gökçe GENÇAY ve Dr. Öğr. Üyesi Funda OSKAY ile Dr. Öğr. Üyesi Bora İMAL’e şükranlarımı sunuyorum. Bu süreçte yardımlarını esirgemeyen ve anket çalışmaları boyunca ilgilerini eksik etmeyen ve cevaplandıran halkımıza teşekkürü bir borç bilirim.

Sevgili ailem ile kıymetli dostum Şükrü Eren ER ile değerli ailesine ve her anımda yanımda olan eşim Cennet BOZKURT İMAL’ e ve bize ebeveynlik duygularını tattıran hayata gözlerini yeni açmış olan minik bebeğimiz Aymira İMAL’e derin sevgi ve teşekkürlerimi sunarım.

Umut İMAL

Çankırı, 2024

İÇİNDEKİLER

ÖZET	i
ABSTRACT	ii
ÖNSÖZ VE TEŞEKKÜR	ii
İÇİNDEKİLER	iv
SİMGELER DİZİNİ	vi
KISALTMALAR DİZİNİ	vii
ŞEKİLLER DİZİNİ	viii
ÇİZELGELER DİZİNİ	x
1.GİRİŞ.....	1
2. LİTERATÜR ÖZETİ	4
2.1. Biyolojik Çeşitlilik Hakkında Bilgiler	4
2.1.1. Biyolojik Çeşitliliğin Tanımı	4
2.1.2. Biyolojik Çeşitliliğin Önemi	6
2.2.7. Türkiye'nin Biyolojik Çeşitliliği.....	14
3. MATERYAL VE YÖNTEM.....	16
3.1. Materyal	16
3.1.1. Araştırma Alanının Tanıtımı	16
3.2. Yöntem.....	17
3.2.1. Anket Sorularının Hazırlanması.....	17
3.2.2. Örneklem Sayısının Belirlenmesi	17
3.2.2. Anket Uygulama Yöntemi	18
3.2.4. Değerlendirme Çalışmaları ve Veri Analizleri	18
4.BULGULAR	19
4. 1. Katılımcıların Sosyo-Demografik Özelliklerine Ait Bulgular	19
4.1.1. Cinsiyet	19
4.1.2. İkamet Yılı	19
4.1.3. Eğitim Durumu	20
4.1.4. Yaş	21

4.1.5. Meslek.....	22
4.1.6. Hane Halkı Gelir (Aylık) Durumu	23
4.1.7. Gelir Kaynağı.....	24
4.2. Katılımcıların Biyolojik Çeşitlilik Algısına ilişkin Bulgular	25
4.2.1. Biyolojik Çeşitlilik Kavramı	25
4.2.2. Biyolojik Çeşitliliğin Tanımı	26
4.2.3. Biyolojik Çeşitliliğin Faydaları.....	27
4.2.4. Biyolojik Çeşitliliğin Doğanın Dengesi İçin Önemi	28
4.2.5. Biyolojik çeşitliliğin ekosistemlerin sağlığına etkisi	29
4.2.6. Gelecek Nesiller İçin Biyolojik çeşitliliğin korunması	30
4.2.7. Toplum Olarak Biyolojik Çeşitliliği Koruma	31
4.2.8. Biyolojik Çeşitlilik Konusunda Artırılması Gereken Farkındalıklar	32
4.2.9. Biyolojik Çeşitliliğin İnsanlardan Korunması Gerekliliğine Yönelik Algı	33
4.2.10. Biyolojik Çeşitlilik Koruma Çalışmalarını Destekleme	34
4.2.11. Biyolojik Çeşitliliğin Korunmasında Etkili Olabilecek Uygulamalar Hakkında Görüşler.....	35
4.2.12. Biyolojik Çeşitliliğin Korunmasında Denetim	36
4.2.13. Biyolojik Çeşitlilik Konusunda İlgili Kurumlar Tarafından Bilgilendirilme	37
4.2.14. Toplum Bilinçlendirilmesinde Kurumların Etkinliğine ilişkin Görüşler.....	38
4.3 Katılımcıların Sosyo-Demografik Yapısı ile Biyolojik Çeşitlilik Algısı ve Biyolojik Çeşitliliğin Korunmasına Yönelik Görüşler Arasındaki İlişkilerin Analizi	39
5. TARTIŞMA VE SONUÇ.....	52
KAYNAKLAR	58
EKLER.....	63
EK1. Anket soruları	63
EK 2. Ek Çizelgeler.....	69
ÖZGEÇMİŞ.....	Hata! Yer işareti tanımlanmamış.

SİMGELER DİZİNİ

Simgeler

Açıklamalar

cm

Santimetre

m

Metre

km

Kilometre

m²

Metrekare

ha

Hektar

°C

Celcius

'

Dakika

"

Saniye

°

Derece

%

Yüzde

KISALTMALAR DİZİNİ

CBD	Biyolojik Çeşitlilik Sözleşmesi
ÇŞİDB	Çevre Şehircilik ve İklim Değişikliği Bakanlığı
FRA	Orman Kaynakları Değerlendirmesi
HES	Hidro Elektrik Santrali
OGM	Orman Genel Müdürlüğü
RES	Rüzgar Enerji Santrali
SPSS	Statistical Pack age for Social Science
UNFCCC	Birleşmiş Milletler İklim Değişikliği Çerçeve Sözleşmesi
OGM	Orman Genel Müdürlüğü,
MPGM	Milli Parklar Genel Müdürlüğü,
TMMOB	Orman Mühendisleri Odası,
TOD	Türkiye Ormancılar Derneği,
TEMA	Türkiye Erozyonla Mücadele, Ağaçlandırma ve Doğal Varlıkları Koruma Vakfı
DD	Doğa Derneği

ŞEKİLLER DİZİNİ

Şekil 1. Cinsiyet dağılım grafiği.....	29
Şekil 2.İkamet yılı dağılım grafiği.....	30
Şekil 3.Eğitim durumu dağılım grafiği.....	31
Şekil 4.Yaş dağılım grafiği.....	32
Şekil 5.Meslek dağılım grafiği.....	33
Şekil 6.Hane halkı gelir durumu dağılım grafiği	34
Şekil 7.Gelir kaynağı durumu dağılım grafiği	35
Şekil8.Biyolojik çeşitlilik kavramı hakkında dağılım grafiği.....	36
Şekil 9.Biyolojik çeşitliliğin tanımı hakkında dağılım grafiği.....	37
Şekil 10.Biyolojik çeşitliliğin faydaları dağılım grafiği.....	38
Şekil 11.Biyolojik çeşitliliğin doğanın dengesi için önemi dağılım grafiği.....	39
Şekil 12.Biyolojik çeşitliliğin ekosistemlerin sağlığına etkisi dağılım grafiği.....	40
Şekil 13.Gelecek nesiller için biyolojik çeşitliliğin korunması dağılım grafiği.....	41
Şekil 14.Toplum olarak biyolojik çeşitliliği koruma dağılım grafiği.....	42
Şekil 15.Biyolojik çeşitlilik konusunda farkındalık dağılım grafiği.....	43
Şekil 16.Biyolojik çeşitlilik insandan korunmalımı dağılım grafiği.....	44
Şekil 17.Biyolojik çeşitlilik koruma çalışmalarını destekleme dağılım grafiği.....	45
Şekil 18.Biyolojik çeşitliliğin korunmasında hangisi etkili dağılım grafiği.....	46
Şekil 19.Biyolojik çeşitliliğin korunmasında denetim dağılım grafiği.....	47
Şekil20.Biyolojik çeşitlilik konusunda ilgili kurumlar tarafından bilgilendirilme dağılım grafiği.....	48
Şekil21.Toplum bilinçlendirilmesinde hangi kurumlar daha etkindir dağılım grafiği.....	50
Şekil22.Cinsiyet ile biyolojik çeşitliliğin insandan korunması dağılım grafiği.....	66
Şekil 23. Cinsiyet ile denetim dağılım grafiği.....	67
Şekil 24. Cinsiyet ile kurum bilgilendirmesi dağılım grafiği.....	68
Şekil 25. Eğitim durumu ile biyolojik çeşitliliğin insandan korunması dağılım grafiği.....	69
Şekil 26. Eğitim durumu ile biyolojik çeşitliliğin korunmasında denetim dağılım grafiği.....	70
Şekil 27. Eğitim durumu ile biyolojik çeşitliliğin korunmasında ilgili kurumlar tarafından bilgilendirme dağılım grafiği.....	71

Şekil28. Gelir kaynağı ile biyolojik çeşitliliğin insandan korunması dağılım grafiği.....	72
Şekil29. Gelir kaynağı ile biyolojik çeşitliliğin korunmasında denetim dağılım grafiği.....	73
Şekil 30. Gelir kaynağı ile biyolojik çeşitliliğin korunmasında ilgili kurumlar tarafından bilgilendirme dağılım grafiği.....	74
Şekil 31. Meslek ile biyolojik çeşitliliğin insandan korunması dağılım grafiği.....	75
Şekil 32. Meslek ile biyolojik çeşitliliğin korunmasında denetim dağılım grafiği.....	76
Şekil 34. Meslek ile biyolojik çeşitliliğin korunmasında ilgili kurumlar tarafından bilgilendirme dağılım grafiği.....	77
Şekil34. Yaş ile biyolojik çeşitliliğin insandan korunması dağılım grafiği.....	78
Şekil 35. Yaş ile biyolojik çeşitliliğin korunmasında denetim dağılım grafiği.....	79
Şekil36. Yaş ile biyolojik çeşitliliğin korunmasında ilgili kurumlar tarafından bilgilendirme dağılım grafiği.....	80

ÇİZELGELER DİZİNİ

Çizelge 1.Cinsiyet dağılım tablosu.....	29
Çizelge 2.İkamet yılı dağılım tablosu.....	30
Çizelge 3.Eğitim durumu dağılım tablosu.....	31
Çizelge 4. Yaş dağılım tablosu.....	32
Çizelge 5. Meslek dağılım tablosu.....	33
Çizelge 6.Hane halkı gelir durumu dağılım tablosu.....	34
Çizelge 7.Gelir kaynağı durumu dağılım tablosu.....	35
Çizelge 8.Biyolojik çeşitlilik kavramı hakkında dağılım tablosu.....	36
Çizelge 9. Biyolojik çeşitliliğin tanımı hakkında dağılım tablosu.....	37
Çizelge 10.Biyolojik çeşitliliğin faydaları dağılım tablosu.....	38
Çizelge 11. Biyolojik çeşitliliğin doğanın dengesi için önemi dağılım tablosu.....	39
Çizelge 12.Biyolojik çeşitliliğin ekosistemlerin sağlığına etkisi dağılım tablosu.....	40
Çizelge 13. Gelecek nesiller için biyolojik çeşitliliğin korunması dağılım tablosu.....	41
Çizelge 14. Toplum olarak biyolojik çeşitliliği koruma dağılım tablosu.....	42
Çizelge 15.Biyolojik çeşitlilik konusunda farkındalık dağılım tablosu.....	43
Çizelge 16.Biyolojik çeşitlilik insandan korunmalımı dağılım tablosu.....	44
Çizelge 17.Biyolojik çeşitlilik koruma çalışmalarını destekleme dağılım tablosu.....	45
Çizelge 18. Biyolojik çeşitliliğin korunmasında hangisi etkili dağılım tablosu.....	46
Çizelge 19. Biyolojik çeşitliliğin korunmasında denetim dağılım tablosu.....	47
Çizelge 20.Biyolojik çeşitlilik konusunda ilgili kurumlar tarafından bilgilendirilme dağılım tablosu.....	48
Çizelge 21. Toplum bilinçlendirilmesinde etkin kurumlar dağılım tablosu.....	49
Çizelge 22. Ki-Kare bağımsızlık testi ile elde ettiğimiz anlamlı ilişki tespit edilen değişkenlere ait çizelge.....	62
Çizelge 23. Cinsiyet ile biyolojik çeşitliliğin insandan korunması dağılım tablosu.....	66
Çizelge 24. Cinsiyet ile denetim dağılım tablosu.....	67
Çizelge 25. Cinsiyet ile kurum bilgilendirmesi dağılım tablosu.....	68
Çizelge 26. Eğitim durumu ile biyolojik çeşitliliğin insandan korunması dağılım tablosu.....	69
Çizelge 27. Eğitim durumu ile biyolojik çeşitliliğin korunmasında denetim dağılım tablosu.....	70

Çizelge 28. Eğitim durumu ile biyolojik çeşitliliğin korunmasında ilgili kurumlar tarafından bilgilendirme dağılım tablosu.....	71
Çizelge 29. Gelir kaynağı ile biyolojik çeşitliliğin insandan korunması dağılım tablosu.....	72
Çizelge 30. Gelir kaynağı ile biyolojik çeşitliliğin korunmasında denetim dağılım tablosu.....	73
Çizelge 31. Gelir kaynağı ile biyolojik çeşitliliğin korunmasında ilgili kurumlar tarafından bilgilendirme dağılım tablosu.....	74
Çizelge 32. Meslek ile biyolojik çeşitliliğin insandan korunması dağılım tablosu.....	75
Çizelge 33. Meslek ile biyolojik çeşitliliğin korunmasında denetim dağılım tablosu...	76
Çizelge 34. Meslek ile biyolojik çeşitliliğin korunmasında ilgili kurumlar tarafından bilgilendirme dağılım tablosu.....	77
Çizelge 35. Yaş ile biyolojik çeşitliliğin insandan korunması dağılım tablosu.....	78
Çizelge 36. Yaş ile biyolojik çeşitliliğin korunmasında denetim dağılım tablosu.....	79
Çizelge 37. Yaş ile biyolojik çeşitliliğin korunmasında ilgili kurumlar tarafından bilgilendirme dağılım tablosu.....	80

1. GİRİŞ

Gelişmekte olan teknoloji ile küreselleşme gösteren dünya, insanlara biyolojik sınırları unutturmaktadır. Sanayi devrimiyle birlikte üretilen ve tüketilen her şeyin kontrolünü kaybeden canlılar doğanın kontrolünü dengede tutma düşüncesiyle usulsüzce doğal kaynakları tüketmektedir. Artış gösteren nüfusun beslenme ve barınma ihtiyaçlarıyla insanların zapt olmayan istekleri doğal kaynakların kullanımını fazlaca arttırarak çok ciddi çevre sorunlarına sebep olmaktadır (Yaylı 2012).

Çevre sorunları, yaşamı fazlasıyla tehdit etmektedir. Doğadaki türlerin yok oluşuyla bu türlerin yerine yeni türlerin gelmesi doğal olan bir süreçtir (Mandal 2011). Bununla birlikte son zamanlarda nesli tükenmekte olan canlı sayısının artışında insanların doğaya müdahalesi, kaynakların gereksiz yere ve aşırı tüketimiyle, aşırı kimyasal kullanımı, habitatların tahrip edilmesi yok olması gibi faaliyetler rol oynamaktadır. Son 50 yılda insanların faaliyetleri sonucunda her yıl ortalama 10 bin ile 30 bin canlı türünün soyu tükenmiştir (McCoy and Levey 2007). Hızla tüketilen doğal kaynakların, yok olan türlerin ve iklimin değişmesi gibi çevre sorunlarıyla devletlerin çizdikleri sınırlar aşılmış ve tüm dünya için küresel bir sorun haline gelmiştir (Yenice ve Alpak Tunç 2019).

Bu bağlamda küresel ölçekte, biyolojik çeşitlilik ve biyolojik çeşitliliğin korunması kavramları öne çıkan konulardır.

Kentsel alanlar çok ögeli bir yapıya sahiptir, hemen kavranması anlaşılması güçtür. (Pickett 2001). İnsanoğlunun doğasıyla örtüşen kültürel alanlar ve yaban hayatına imkan sağlayan açık ve yeşil alanlar, kentlerin doğal ve kültürel yapılarını oluşturur. Kentsel alanlar henüz biyolojik zenginlikten yoksun değildir (Araújo 2003). Ancak insan eylemlerinden veya eylemsizliğinden kaynaklanan baskıların, doğal ortamın kendini yenileyebilme hızından daha çabuk ilerlemesi, bu biyolojik zenginlik üzerinde baskıyı artırmakta ve tür sayısını azaltmaktadır. Dolayısıyla insan eylemleri veya eylemsizliği sonucunda arazi kullanımındaki değişiklikler nedeniyle biyolojik çeşitlilik, devlet sınırlarını aşmış küresel ölçekte risk altına girmiştir (Hilty 2006).

Özellikle bu durum habitat parçalanmasının çok daha yoğun olduğu kentsel alanlarda daha büyük risk oluşturmaktadır. Dolayısıyla kentsel alanların genişlemesi, kent çevresindeki biyolojik çeşitliliği de fazlasıyla tehlikeye sokmaktadır (Gordon 2009).

Günümüzde birçok araştırma kentsel alanlarda biyolojik çeşitliliğin belirlenmesine yönelik gerçekleştirilmektedir. Bu araştırmalar koruma ve kullanma politikalarının sağlanması üzerine odaklanmıştır (Woodward 2003). Bu çalışmalar, biyolojik çeşitliliğin korunmasında, ekolojik, sosyo-ekonomik, politik ve kültürel dinamiklerin bir kombinasyonunu içeren çok boyutlu bir sürecin etkili olduğunu ortaya koymaktadır. Bu süreçte gelir düzeyi, eğitim seviyesi, kaynaklara olan ihtiyaç, kaynak kullanım ve tüketim alışkanlıkları, toplumsal algı ve farkındalık, yerel geleneksel bilgi gibi faktörler belirleyici bir rol oynamaktadır. Özellikle bireylerin ve toplumun biyolojik çeşitlilik konusundaki duyarlılığının, koruma çabalarının etkinliğini doğrudan etkileyebildiği bilinmektedir. Bu kapsamda, toplumsal algının ve farkındalığın bilinçlendirme kampanyaları ve eğitim programlarıyla artırılmasının, biyolojik çeşitliliğin korunmasında etkili bir yönetim için kritik bir ihtiyaç olduğu görülmektedir.

Ülkemiz, biyolojik çeşitlilik açısından oldukça zengin bir ülkedir. Anadolu coğrafyasına bu durum birçok yönden avantaj sağlamaktadır. İlk olarak 1993 yılında yürürlüğe giren Birleşmiş Milletler Biyolojik Çeşitlilik Sözleşmesi'nde biyolojik çeşitliliğin sahip olduğu bilimsel, ekolojik, sosyal, ekonomik, kültürel, genetik, rekreatif ve estetik değerlerden bahsedilmektedir (Anonim 1992, Özyurt 2019). Bununla birlikte, ülkemizin biyolojik çeşitliliği tüm dünya da olduğu gibi çeşitli faktörlerin tehdidi altındadır ve bu tehdit her geçen gün büyümektedir. Örneğin, Türkiye de bulunan ve nesli tükenme tehlikesinde olan türlerin sayısı 2008 yılında 131 iken günümüzde bu sayı 400'e çıkmıştır (Özyurt 2019). Bu durum Dünya'da ve ülkemizde biyolojik çeşitliliğin hızla yok olması anlamına gelmektedir.

Özellikle biyolojik çeşitliliği fazla olan ülkelere gelecek nesillerin sağlıklı ve doğal bir çevrede yaşayabilmesi için de yaşayan tüm bireylere, dünya ve geleceğimiz adına büyük bir görev düşmektedir. Özellikle bu ülkelerde, biyolojik çeşitliliğin insanların ekosistemin korunması üzerindeki etkisini ve önemini kavramış olan bilinçli bireyler yetiştirmek oldukça değerli hale gelmektedir.

Ekosistemin korunması ve biyolojik çeşitliliğin önemi üzerindeki insan etkisini kavramış olan bireylerin canlılara ve doğaya yönelik daha fazla olumlu davranışlar sergilemesi beklenmektedir. Bu da biyolojik çeşitliliğin korunması, gelişmesi ve hızlanması anlamına gelmektedir (Özyurt 2019).

Bu tez çalışması, Ankara ili örneğinde toplumun biyolojik çeşitlilik algısının ve bu algının gelir düzeyi, eğitim seviyesi, kaynaklara olan ihtiyaç, kaynak kullanım ve tüketim alışkanlıkları, yerel geleneksel bilgi gibi faktörler ile ilişkilerinin belirlenmesi amacı ile yürütülmüştür. Çalışma sonucunda elde edilecek bulguların, bölgede yürütülen ya da yürütülecek biyolojik çeşitlilik koruma çalışmalarının etkili bir şekilde planlanmasına önemli katkılar sağlayabileceği düşünülmektedir.

2. LİTERATÜR ÖZETİ

2.1Biyolojik Çeşitlilik Hakkında Bilgiler

İngilizce’de “Biodiversity” teriminin Türkçe karşılığı olarak “bioçeşitlilik”, “Bioçeşitlilik”, “biyoçeşitlilik”, “biyolojik çeşitlilik”, “canlı çeşitliliği” veya “diri çeşitliliği” gibi terimler kullanılabilmektedir (Sevgi 2020). Bununla birlikte, Sevgi (2020) “bioçeşitlilik” ve “biyoçeşitlilik”, terimlerinin Türkçe dilbilgisi kurallarına aykırı olduğunu ve bu kullanımlar yerine “biyolojik çeşitlilik”, canlı çeşitliliği veya diri çeşitliliği terimlerinin tercih edilmesi gerektiğini vurgulamaktadır. Sevgi (2020) aynı zamanda, Türkçe karşılık olarak hukuk mevzuatında da kullanımı olan biyolojikçeşitlilik veya canlı çeşitliliği kullanımı teşvik edilmesini de önermektedir. Buna göre bu çalışma kapsamında terim, “biyolojik çeşitlilik” olarak kullanılmıştır.

2.1.1 Biyolojik Çeşitliliğin Tanımı

İlk kez 1980’li yıllarda ortaya çıkan Biyoçeşitlilik ya da biyolojik çeşitlilik kavramları 1985 yılında “Ulusal Biyolojik Çeşitlilik Forumu” isimli konferansta W. G. Rosen tarafından kullanılmıştır. Bu konferanstan sonra biyolojik çeşitlilik terimi biyolog E.O. Wilson tarafından 1986 yılında “Biyolojik Çeşitlilik” ismiyle yayımlanan kitap ile yaygınlaşarak, günümüzde popüler bir terim olarak kullanılmaktadır (UNEP-WCMC 2014).

Devletler sahip olduğu coğrafi şartlar, iklim, çevre gibi nedenlerden dolayı farklı canlı çeşitliliğine sahiptirler. Bir bölgede bulunan bitki ve hayvan türlerinin sayısı ve çeşitliliği, o bölgedeki biyolojik çeşitliliği ifade etmektedir. Ekosistemde ne kadar fazla çeşitte hayvan, bitki, mantar ve mikroskobik canlı yaşamaktaysa o ekosistem biyolojik çeşitlilik yönünden bir o kadar zengin biyolojik çeşitliliğe sahip olmaktadır. (MEB 2012). Biyolojik çeşitlilik aynı zamanda yaşamın çeşitliliği olarak tanımlanmaktadır. En karmaşık ve gelişmiş canlıdan en basit yapılı canlıya kadar tüm canlıları kapsamaktadır. Diğer bir ifadeyle ise canlıların çeşitliliği olarak adlandırılmaktadır.(OB 2014).

- Biyolojik çeşitlilik kavramını Elliot Norse ve arkadaşları üç aşama ile tanımlamıştır;
- Genetik çeşitlilik,
 - Tür çeşitliliği ve
 - Ekosistem çeşitliliği.

Genetik Çeşitlilik bir tür içindeki çeşitliliği ifade etmektedir. Belli bir tür, popülasyon, varyete, alt tür ya da ırk içindeki gen farklılığıyla ölçülür. (Darçın ve Güçlü 2009). Genetik Çeşitlilik, canlılarda bulunan kalıtsal özellikleri gelecek nesillere aktaran en önemli maddelerdendir. Bu tür genetik farklılıklar fazlasıyla önem arz etmektedir, bu genetik çeşitlilik evcil hayvanlar ve tarımsal ürünlerin üretilmesini ve canlıların yaban hayatında değişen koşullara uyum sağlamasını sağlamaktadır (Darçın ve Güçlü 2009).

Tür Çeşitliliği belli bir bölgedeki, alandaki, ya da tüm dünyadaki türlerin farklılığını ifade eder. Tür çeşitliliği, genellikle belli coğrafi sınırlar içindeki türlerin toplam sayısı kapsamında ölçülür (Köklükaya ve ark 2014). Türler, ortak bir genden gelen aynı veya benzer özellikler taşıyan canlı topluluklarıdır. Günümüzde güncel tür sayısı 73.686 (yetmiş üç bin altı yüz seksen altı) adettir. Ancak 22.103 (yirmi iki bin yüz üç) tür sayısı yok olmuştur, bu oran ise türlerin yaklaşık %30'unu kapsamaktadır (IUCN 2014).

Ekosistem Çeşitliliği ekolojik bir birimde karşılıklı etkileşim de olan canlılarla yaşadıkları fiziksel çevrelerin oluşturduğu birleşmiş bir bütün olarak kavramsallaştırılır. Ekosistemi tanımlamak gerekirse canlıların yaşamları için gerekli olan yaşamsal döngüleri gerçekleştirdikleri cansız bir ortam olarak adlandırılır. Bu ortamda canlılar yaşamları için gerekli olan iklim koşullarıyla, besin döngüsüyle, barınmalarıyla vb. fonksiyonları gerçekleştirirken, diğer yandan ise çevre ve diğer canlılarla etkileşim içerisinde yaşamlarını sürdürmektedirler (Darçın ve Güçlü 2009, Köklükaya ark 2014). Ekosistem içerisindeki canlı varlıklar yaşamlarını sürdürebilmek için birbirlerinin varlıklarına gereksinim duymaktadırlar. Her canlının varlığı diğer her bir canlının yaşamını sürdürebilmesi için gereklidir. Hatta çoğu canlı birbirlerini beslenme unsuru olarak kullanarak yaşamlarını sürdürmektedirler. Bu döngüye ise besin zinciri adı verilmektedir. Bu döngü biyolojik çeşitliliğin vazgeçilmez unsurlarından olmaktadır (Kışlalıoğlu ve Berkes 2010).

Habitat canlıların yaşam alanları olarak tanımlanmaktadır. Yaşamını sürdürebilmek için canlılar habitata ihtiyaç duymaktadırlar. Yaşam alanlarının yok edildiği canlılar büyük çoğunlukla yaşamlarını yitirmektedirler. Ağaçların üzerlerine yuva yapan kuşların habitatları ağaçlardır. Ağaçlar kesildiğinde ise kuşların habitatları yok olur, kendilerine yaşamlarını sürdürebileceklerini sağlayacak yeni habitatlar ararlar, eğer bulamazlar ise yaşamlarını yitirirler (Kışlalıoğlu ve Berkes 2010).

2.1.2 Biyolojik Çeşitliliğin Önemi

Canlılar, biyolojik çeşitlilik sayesinde barınma, giyinme, ilaç, beslenme vb. gibi ihtiyaçlarını karşılamaktadır. Bu ihtiyaçlar için bitkiler ve bu bitkilerden beslenen hayvanlardan yararlanmaktadırlar. Canlıların varlıklarını sürdürebilmeleri için ihtiyaç duydukları biyolojik çeşitliliğin, gelecek nesilleri de düşünerek sürdürülebilir kullanımının sağlanması gereklidir. Ancak sürdürülebilir kullanım ile insan ve ekosistemler birçok biyolojik çeşitlilik elemanı ile karşılıklı denge ve uyuma dayalı ilişkisi korunmaktadır (Erten 2004). Dolayısıyla, uyum korunmadığında, canlıların sahip olduğu fakat önemini tam olarak kavrayamadıkları, doğal zenginlik olan biyolojik çeşitlilik yok olma tehlikesiyle karşı karşıya kalacaktır. Bu tehlike, insanlık için yoksullaşmaya yol açacaktır. Bu kuramdan yola çıkarak biyolojik çeşitlilik, dünya mirasının istisnai öneme sahip bir parçası olduğu ortaya çıkmaktadır (Emerton 2006).

Biyolojik çeşitliliği başka tabirle geleceğini tahrip eden canlılar için belki de en acı olan ise biyolojik çeşitliliği yok ettiğinin farkında bile olmamasıdır. Kentlerde çevreyi düzenlemek ve güzelleştirmek için yapılan orman alanları, peyzaj projeleri ve çiçek bahçeleri oluşturmak, ağaç dikmek vb. etkinliklerle o bölgedeki doğal bitki örtüsünün tahrip edilmesiyle birlikte genetik ve ekolojik çeşitliliğin yok edilmesine büsbütün yol açmaktadır. Önemli olmadığını düşündüğümüz bir ot: Biyolojik çeşitlilik açısından önem taşıyan alanlarda, o alanı ağaçlandırmak için dikilen binlerce fidandan daha değerli olabilir. Sürdürülebilirlik kavramı düşünüldüğünde biyolojik çeşitlilik açısından önemli olan alanların korunması insanlığın geleceğinin de korunması için önem taşımaktadır (Erten 2004, Darcın ve Güçlü 2009).

İnsanlar çok farkına varmasalar bile, günlük yaşamlarında yüzlerce madde insanların yaşamlarını sürdürmesi amacıyla, kolaylaştırması amacıyla, besin maddesi sağlaması amacıyla, ilaç yapımı vb. amaçlarla kullanılmaktadırlar. Canlı doğal kaynaklar insanların, barınma, yiyecek, tedavi gibi ihtiyaçlarını karşıladığı gibi ekonomiyi de doğru orantılı olarak etkilemekte, sanayi, tarım, tıp ve eczacılık gibi alanlara katkıda bulunmaktadır (Bal 2009, Işık 2012).

Bulunduğumuz köy, ilçe, il, ülke, dünya için ayrı ayrı canlı doğal kaynak zenginliği olduğundan, ekonomik kalkınma açısından büyük bir önem taşır. Örneğin bir ülke petrol açısından zenginse, ülkesinin sahip olduğu bu kaynağı değerlendirerek ekonomik refahını arttırmaktadır. Başka bir ülkede ise zeytin o ülkenin ihtiyacından çok daha fazla miktarda yetiştirilirse ihtiyaç fazlasını ihraç ederek gelir elde etmektedir. Tüm bu örneklerden yola çıkarak doğal zenginlikler ülkelerin ekonomilerine katkı sağlamaktadır. Çünkü ülke ekonomisinin ana dayanağı kaçınılmaz olarak doğal kaynaklardır (Işık 2012, Bal 2009)

2.1.3 Biyolojik çeşitliliğin sürdürülebilmesi

Biyolojik çeşitliliğin sürdürülebilmesinde gelecek nesillere aktarılması ele alındığında üç temel sorun ortaya çıkmaktadır. Bu sorunlar ise; türlerin kaybolması, canlı çeşitliliğinin azalması, doğal alanların yok edilmesidir (Hamamcı ve Keleş 2002).

Yeryüzünde yaşamakta olan biyolojik türleri tehlikeye sokan ve yok edilmelerine neden olan en temel faktör insan faaliyetleridir. Bu faaliyetler nedeniyle yaşam ortamları bozulmakta, yaşadıkları çevre yok edilmekte, yaşam alanları sınırlandırılmakta, bazı canlılar için doğal olmayan yaşam ortamları geliştirilmektedir. Örneğin hayvanat bahçeleri, balık çiftlikleri vb., habitat ortadan kalkmaktadır. Bunun sonucu olarak biyolojikçeşitlilik tehlikeye düşmekte ve yok edilmektedir. Ekonomik yönü baz alındığında önemli bazı türlerin ticari kaynak olarak görülmesiyle beraber gelir sağlama aracı olarak kullanılması, yok edilmeyi hızlandırması içten bile değildir (Erdoğan 2003).

2.1.4 Biyolojik Çeşitliliğin Korunmasını Sağlayan Ulusal ve Uluslararası Sözleşmeler

2.1.4.1. Biyolojik Çeşitlilik Sözleşmesi

Biyolojik Çeşitlilik Sözleşmesi, zamanla dünyadaki sanayileşme, şehirleşme, nüfus artışı gibi biyolojik çeşitliliğin sürdürülebilirliği üzerinde en fazla tehlikeyi yaratan unsurların çoğalmasıyla birlikte biyolojik çeşitliliği korumak amacıyla, Birleşmiş Milletler Çevre Programı tarafından başlatılan bir çalışma sonucunda oluşturulmuştur. 1992 yılında Rio de Janeiro'da gerçekleştirilen Dünya Sürdürülebilir Kalkınma Zirvesi'nde biyolojik çeşitliliğin azalmasının önemli bir sorun haline geldiği ve bu biyolojik çeşitliliğin azalmasının net bir şekilde uluslararası çaba sarf edilmeden önlenemeyeceği kabul edilmiştir. Dünya Sürdürülebilir Kalkınma Zirvesi, Türkiye'nin de taraf olduğu Biyolojik Çeşitlilik Sözleşmesi'nin aralarında bulunduğu önemli küresel sözleşmelerin imzalanmasıyla sonuçlanmıştır. Bu sözleşmeyi toplam 193 ülke imzalamıştır(UNEP-WCMC 2014).

2.1.4.2. UBSEP (Ulusal Eylem Planı ve Biyolojik Çeşitlilik Stratejisi)

Ülkemiz Biyolojik Çeşitlilik Sözleşmesiyle, Ulusal Biyolojik Çeşitlilik Stratejisi ve Eylem Planı (UBSEP) geliştirme yükümlülüğünü üstlenmiştir. Ayrıca diğer ülkeler kamu bilincinin artırılması amacıyla eğitim ve araştırma programları yürütülmesini, bilgi değişimini desteklemesini ve biyolojik çeşitlilik üzerinde olumsuz etkiler yaratabilecek projeleri denetleyip, engellemesini masaya yatırmışlardır(OB 2007).

Ülkemizin Ulusal Biyolojik Çeşitlilik Stratejisi ve Eylem Planı T.C. Çevre ve Şehircilik Bakanlığı koordinasyonunda hazırlanmıştır, biyolojik çeşitlilik sözleşmesinin diğer yükümlülüklerle uyum içinde uygulanabilmesinde ve biyolojik çeşitlilik kaybının yol açtığı problemlerin çözümünde yararlanılabilecek bir rehber olması amaçlanmıştır.(OB 2007). Ulusal Biyolojik Çeşitlilik Stratejisi ve Eylem Planı ile ülkemizdeki biyolojik çeşitliliğin korunması ve tanımlanması, üzerine bir strateji belirlenmesiyle bu amaçlara ulaşılabilmesi için yapılması gerekenlerle ilgili önerilerin karar vericilere sunulması

amaçlanılmıştır. Ulusal Biyolojik Çeşitlilik Stratejisi ve Eylem Planı, hedeflere ulaşıldıkça ve şartlar değiştikçe yenilenmesi ve zamanla güncelleştirilmesi düşünülmektedir.

2.1.4.3 Ramsar Sözleşmesi

Ülkemizde 14 sulak alan bulunmaktadır. Sulak alanlar kıyı kenar çizgisinden itibaren kara tarafına doğru ekolojik açıdan su altında kalan yerler olarak tanımlanmaktadır (Meriç ve Çağırankaya 2013). Sulak alanlar ekosistemin devamlılığı için çok önemlidir. Sulak alanların varlığı ekonomik açıdan da büyük öneme sahiptir. Sulak alanlar su rezervlerini yenilerler. Sulak alanlar olmadan toprak yoktur, yaşamda yoktur. Biyolojik çeşitlilik sulak alanların da, sazlıkların kesilmesi, tarım amaçlı kurutmalar, sanayi kirliliği gibi nedenlerle yok olmaktadır (Ramsar 2014). Ormanlar yok edildiğinde, sulak alanlara zarar verildiğinde doğanın, iklimin düzeni bozulmaktadır. Sulak alanlar tükendiğinde besin sıkıntısı meydana gelecektir. Doğal kaynakların idareli kullanılması gerekmektedir. Yenilenebilir olmayan doğal kaynakların tekrar yerine konulması imkânsızdır. Geleceğimizi düşünerek doğal kaynaklarımızı daha verimli kullanmalıyız (Ramsar 1996).

2.1.4.4 BERN (Avrupa'nın Yaban Hayatı ve Yaşama Ortamlarının Korunması) Sözleşmesi

Avrupa'nın yaban hayatı ve yaşama ortamlarının korunması sözleşmesinin amacı; yabani fauna, florayı ve bunların yaşam ortamlarını muhafaza etmesi, özellikle birçok devletin işbirliğini gerektiren muhafazayı sağlamak ve bu işbirliğini zamanla geliştirmektir. Bu sözleşme 1979 yılında imzalanmıştır (OB 2014).

2.1.4.5 CITES (Nesli Tehlikede Olan Yabani Bitki Ve Hayvan Türlerinin Uluslararası Ticaretine İlişkin)Sözleşmesi

Nesli tehlikede olan yabani bitki ve hayvan türlerinin uluslararası ticaretine ilişkinbu sözleşme, bitkilerin ve yabani hayvanların, özellikle ekonomik olarak yüksek gelir getirisinden dolayı ticarete maruz kalan türlerin korunmasını kapsamaktadır (OB 2014).

2.1.4.6 Biyolojik Güvenlik Protokolü (Cartagena)

Ülkemizin de içerisinde bulunduğu 199 ülke tarafından kabul edilmiştir. GDO'ların kullanımında biyolojik güvenlik konusunda en kapsamlı ve etkin düzenleme olarak değerlendirilmektedir. Protokolün temel amacı, insan sağlığı üzerindeki riskler göz önünde bulundurularak, biyolojik çeşitliliğin korunması ile ilgili yeterli bir koruma düzeyinin sağlanmasına katkıda bulunmaktır (Talu 2005, TÇV 2014). Bu protokol ile GDO'ların biyolojik çeşitliliğe zarar vermesinin engellenmesi ve biyolojik çeşitliliğin korunması hedeflenmektedir.

2.1.4.7 Karadeniz'de Peyzaj ve Biyolojik Çeşitliliğin Korunması Protokolü

Bu protokol, ülkemizin kuzeyinde bulunan Karadeniz'in kirliliğine karşı koruma amaçlı oluşturulmuştur. Türkiye, Bulgaristan, Romanya, ve Ukrayna tarafından imzalanmıştır. Bu sözleşmeyle Karadeniz'in ekolojik açıdan iyi durumdaki ekosistemini korumak ve muhafaza etmek, korumak, saklamak ve biyolojik kaynaklarını zenginleştirmek amaçlanmaktadır. (TÇV 2014, DB 2014).

2.1.4.8 Barselona Sözleşmesi (Akdeniz'in Kirliliğe Karşı Korunması Sözleşmesi)

Bu protokol, ülkemizin güneyinde bulunan Akdeniz'in kirliliğine karşı koruma amaçlı oluşturulmuştur. Bu sözleşme ispanyanın Barselona kentinde imzalanmıştır. Amaçlanan Akdeniz'in kirliliğinin önlenmesi ve azaltılmasıdır. Bunların sonucunda Akdeniz'in biyolojik çeşitliliğinin korunması hedeflenmektedir (DB 2014).

2.1.4.9 Basel Sözleşmesi (Tehlikeli Atıkların Sınır Aşırı Taşınması ve Bertaraf Edilmesinin Kontrolüne İlişkin)

Basel Sözleşmesi'nin temel amacı, tehlikeli ve diğer atıkların sınırdan dışarı taşınması, bertaraf edilmesi ve geri dönüşümünden doğabilecek tehlikeleri ortadan kaldırmaktır. Atıkların, sanayileşmiş ülkelerden gelişmemiş ve gelişmekte olan ülkelere doğru taşınması, sözleşmenin üzerinde durduğu en önemli unsuru oluşturmaktadır. Bu kapsamda, bu sözleşme ile kirliliğin önlenmesi amaçlanarak biyolojik çeşitliliğin korunması hedeflenmektedir (DB 2014).

2.1.4.10 Kyoto Protokolü (Birleşmiş Milletler İklim Değişikliği Çerçeve Sözleşmesi)

Kyoto Protokolüne halen aralarında ülkemizin de bulunduğu 195 ülkeyle beraber, Avrupa Birliği de taraftır. Türkiye sözleşmeye 2004 yılında katılmıştır. Bu sözleşmeyle sera gazı ve etkileri azaltılmış halde sera gazının biyolojik çeşitliliğe olan zararının en az düzeye indirmek hedeflenmektedir.

2.1.4.11 Birleşmiş Milletler Çölleşme ile Mücadele Sözleşmesi

Birleşmiş milletler çölleşme ile mücadele sözleşmesine 193 ülkeyle birlikte Avrupa Birliği taraf olmuştur. Su kaynaklarının idareli kullanılmasıyla sürdürülebilirliğin sağlanması hedeflenerek biyolojik çeşitliliğin korunmasına katkı sağlamak hedeflenmektedir (Dışişleri Bakanlığı 2014).

2.2.5 Uluslararası Biyolojik Çeşitlilik İle İlgili Kuruluşlar

Biyolojik çeşitliliği korumak amacıyla oluşturulan uluslararası biyolojik çeşitlilik ile ilgili kuruluşlardan bazıları şunlardır (UNEP, Tatar ve Ören 2009).

2.2.5.1 Greenpeace

Greenpeace in amacı biyolojik çeşitliliği korumaktır. Bugüne kadar pek çok biyolojik çeşitliliği korumaya yönelik etkinlikler gerçekleştirilmiştir. Bu kuruluşun hedefi gelecek nesillere biyolojik çeşitliliği korunmuş bir dünya bırakabilmektir (Tatar ve Ören 2009).

2.2.5.2 WWF (World Wild Foundation)

Kuruluşun amacı biyolojik çeşitliliğin korunmasına yönelik farkındalık oluşturmaktır. Hedefi, doğa ile uyumlu olarak insanın yaşamını sürdürmesini sağlamaktır (Tatar ve Ören 2009).

2.2.5.3 Conservation International (CI)

Amaçları dünyadaki yaşayan kültürel mirasları, küresel biyolojik çeşitliliğini korumak, insanlara doğayla uyumlu yaşamı göstermektir (Tatar ve Ören 2009).

2.2.5.4 The Seacology Foundation

Dünyadaki deniz ve okyanuslardaki tehlikede olan deniz ekosistemindeki çeşitliliği korumak amacıyla kurulmuştur. Genel amacı, biyolojik çeşitliliği korumak ve sürdürülebilirliğini sağlamaktır. (Tatar ve Ören 2009).

2.2.5.5 Friends of the Earth International

Doğayla barışık şekilde sürdürülebilir ve biyolojik çeşitliliği korunmuş bir dünyada yaşamın sürdürülmesinin sağlanması için çalışmaların yürütülmesidir. Doğal kaynakların bozulmaması ve tükenmemesini önleyerek dünyanın ekolojik ve kültürel çeşitliliğini desteklemekle birlikte kaynakları korumak hedeflenmektedir (Tatar ve Ören 2009).

2.2.5.6 UNEP (Birleşmiş Milletler Çevre Programı)

Birleşmiş Milletlerde (BM) çevre sorunları hakkında uluslararası toplumun dikkatinin çekilmesini uluslararası ve ulusal çevre politikasının ve hukukunun gelişiminin sağlanmasını amaçlamaktadır. (UNEP-WCMC 2014).

2.2.6 Biyolojik Çeşitliliğin Korunması

Sanayi devriminden önce hem nüfus hem de iş gücüyle insanın doğadan faydalanması zarar verici boyutta olmadığı için doğa kendisini yenileyebilmekteydi, zaman kullanılan kaynakları eski durumuna dönüştürebilmektedir. O dönemde, hem nüfusun da sayıca az olmasından hem de insan doğadan ihtiyaçları doğrultusunda yararlandığı için insanın doğaya verdiği zarar günümüzdeki kadar yok edici boyuta ulaşamamıştı(Karataş ve Alpagut 2015).

Sanayi devriminden sonra insanoğlu kendisinin de biyolojik çeşitliliğin ve doğanın bir parçası olduğunu unutarak, biyolojik çeşitliliği ve doğayı kendisi için kullanmıştır, ve gelecek nesillerle beraber sürdürülebilirlik kavramını yok saymıştır. Bu düşünceyle beraber insanın biyolojik çeşitliliğe verdiği zarar kontrol edilemeyecek boyutlara ulaşmıştır. Biyolojik çeşitliliğe verdiği zararlar insanın kendisini de etkilemeye başladığında, biyolojik çeşitlilik için sergilediği bu bakış açısının yanlış olduğunu, biyolojik çeşitliliğin sınırsız olmadığını ve biyolojik çeşitliliğe verdiği zarardan canlılar içerisinde en çok kendisinin etkilendiğini anlamıştır (Doğan 2014).

Biyolojik çeşitliliğin yok olmaya başlamasının en büyük nedeni nüfus artışıdır. Nüfusun artmasıyla birlikte, artan insan sayısı ile beraber beslenme, ısınma, barınma, ekonomik ihtiyaçlarda doğal olarak artış göstermiştir. (Bal 2009).

Doğaya en büyük zararı verdiğimiz hava kirliliğinin de biyolojik çeşitliliğin yok olmasında etkisi büyüktür. Solunum yoluyla havadaki kükürt dioksit, karbon monoksit gibi zehirli gazlar canlı türlerini kötü şartlar altında bırakmaktadır. Otların yakılması, orman yangınları, tohumların genetiği ile oynanması, aşırı ve üreme zamanı avlanma,

ticaret için kurulan balık çiftlikleri, ekonomik gelir elde etmek amacıyla yabani hayvanların avlanması biyolojik çeşitliliği yok etmektedir. (Kraljevic et al. 2013).

Biyolojik çeşitliliğin yok olmasında etkili olan faktörlerden bir tanesi de küresel ısınmadır. Küresel ısınmayla dünyada her yıl buzullar 35 metre gerilemektedir. Örneğin buzulların kutup ayılarının, penguenlerin vb hayvanların habitatları olduğu düşünüldüğünde, buzulların yok olmasından ilk olarak etkilenmesi beklenen canlı türleri kutup ayıları ve penguenlerdir (Cardinale et al. 2012) .

Tüm bu nedenlerden dolayı biyolojik çeşitlilik hızla yok olurken, insanın yaşamını sürdürebilmesi ve gelecek nesillere biyolojik çeşitliliği korunmuş bir dünya bırakabilmesi için çeşitli önlemler alınması gerekmektedir (Darçın ve Güçlü 2009).

Biyolojik çeşitliliğin korunması için Türkiye de iki tür koruma yöntemi uygulanmaktadır. Yapay koruma ve doğal korumadır. Yapay koruma teknikleri için biyolojik teknolojik yöntemler, dondurarak saklama, tarla koleksiyonları ve gen bankaları olmak üzere çeşitlere ayrılır. 100'e yakın cinse bağlı 56.200 (elli altı bin iki yüz) türden 30.000(otuz bin) bitki materyali uluslararası ve ulusal gen bankalarında korunmaya çalışılmaktadır (Güçlü ve Darçın 2009).

2.2.7 Türkiye'nin Biyolojik Çeşitliliği

Ülkemiz gen, tür, ekosistem, biyolojik çeşitlilik açısından çok zengin bir ülkedir. Türkiye, Avrupa ve Orta Doğunun en zengin biyolojik çeşitliliğe sahip ülkesidir. Avrupa kıtasında ise biyolojik çeşitlilik açısından 9. (dokuzuncu) sıradadır.

Ülkemiz, 120 memeli, 400'ü aşkın kuş türü, 130 kadar sürüngen, 400'e varan balık türüyle toplam 80.000 (seksen bin) hayvan türü bulunmaktadır (Şekercioğlu 2011). Yaklaşık 10.000 (on bin) civarında çeşitli bitki türü olduğu bilinmektedir. Bunlardan ise 3022 tanesinin ise endemik olduğu bilinmektedir (Şekercioğlu 2012). Ülkemiz sulak alanlar açısından da çok zengin bir ülkedir. Akdeniz kıyıları ve Ege denizi kıyıları nesli tehlike altındaki, *Caretta caretta* ve *Cheloniamydas* türü denizkaplumbağaları ile Akdeniz Foku'nun yaşam alanlarındandır. Ülkemiz denizleri deniz memelileri

(*Cetaceans*) açısından da zengindir (Demirayak 2002). Çeşitliliğin sırrı ise ülkemizin 4. jeolojik zamanda yaşanan iklim değişiklikleri, üç tarafının denizlerle çevrili olması, yükseltiler, her bir coğrafi bölgenin farklı yer şekillerine ve iklime sahip olması, Türkiye'nin kıtalar arasında köprü görevi görmesidir (Güçlü ve Darçın 2012).

Ülkemizin coğrafi bölgesinin ayrı iklim, fauna ve flora özellikleri gösterir. Türkiye dünyanın en önemli 3 ekolojik bölgesine sahiptir. Türkiye'nin coğrafi yapısının farklılığı endemik ve genetik çeşitliliği sağlar (Demirayak 2002)

3. MATERİYAL VE YÖNTEM

3.1 Materyal

3.1.1 Araştırma Alanının Tanıtımı

Çalışmanın ana verileri Ankara ilinde gerçekleştirilmiş olan anketler ile elde edilmiştir. Ankara ili Coğrafi olarak Türkiye'nin merkezine yakın bir konumda bulunur ve İç Anadolu Bölgesi'nde yer alır. Türkiye Cumhuriyeti'nin ilk yıllarında ekonomisi tarım ve hayvancılığa dayanan ilin topraklarının yarısı hâlâ tarım amaçlı kullanılmaktadır. Ekonomik etkinlik büyük oranda ticaret ve sanayiye dayalıdır. Bilinen tarihi en az 10 bin yıl öncesine, Eski Taş Çağı'na ulaşan Ankara, tarih öncesinden günümüze dek pek çok medeniyeti barındırmıştır(AMM 2008).

Ankara şehrinin ortalama rakımı 938 metredir. Bitki örtüsü İç Anadolu Bölgesi'nin tipik bitkisel örtüsü olan bozkırdır. Ankara şehirde yarı kurak karasal iklim hüküm sürer. Kışları soğuk ve kar yağışlı, yazları sıcak ve kurak, sonbaharları ılık ve kurak ve ilkbaharları serin ve yağışlıdır. Ankara ikliminin diğer bir özelliği ise mevsimlerin geç başlaması ve geç bitmesidir(AV 2009).

Ankara'da gece ile gündüz, en az kış mevsiminde ve en çok yaz mevsiminde önemli sıcaklık farkları bulunur. En sıcak ay temmuz ve ağustostur ve ortalama en yüksek gündüz sıcaklıkları 30 C dir. En soğuk ay ise Ocak ayıdır, en düşük gece sıcaklıkları ortalama -3 C dir. Yağışlar en çok mayıs, en az temmuz veya ağustos ayında düşer. İlkbaharda ve yaz başlarında, kırkikindi olarak adlandırılan konveksiyonel yağışlar görülür. Ankara'da yıllık ortalama toplam yağış 415 mm'dir (AV 2009).

3.2. Yöntem

3.2.1 Anket Sorularının Hazırlanması

Anket soruları hazırlanırken konuya ilişkin literatürdeki benzer çalışmalardan özellikle Yılmaz (2004), Geray (2007), Pak ve Berber (2011)'den yararlanılmıştır. Ankete katılanlara yöneltilen sorular anlaşılabilir ve amaca uygun olarak hazırlanmıştır. Anket; demografik özellikler, biyolojik çeşitliliğin tanımı, biyolojik çeşitliliğin faydaları, ekosistem, biyolojik çeşitliliğin korunması, devlet denetimleri, kurum ve kuruluşlara ilişkin algılara yönelik açık ve kapalı uçlu olarak toplam 21 sorudan oluşmaktadır. Çalışmada uygulanan anket soruları EK 1.'de sunulmuştur.

3.2.2 Örneklem Sayısının Belirlenmesi

Sözel analiz metodunun esas alındığı bu çalışmada ilişki kalıpları ve bu ilişki kalıplarının nedenleri anlaşılmaya çalışılmıştır. Araştırmanın örnek büyüklüğü, % 95 güven düzeyi ve %5 hata kabul oranı ile aşağıda verilen formüle göre hesaplanmıştır (Şencan 2007, Karasar 2002).

$$n = \frac{N \cdot p \cdot q \cdot Z^2}{(N-1)d^2 + p \cdot q \cdot Z^2}$$

Formülde; n örnek büyüklüğünü, N ana kütleyi, t belirlenen güven düzeyine göre normal dağılım tablosundan alınan z değerini (%95 güven düzeyi için 1.96), d hata kabul oranını (0.05), p ana kütle içerisinde ölçülmek istenen özelliğin bulunma oranını, q ise bulunmama oranını ifade etmektedir.

p ve q araştırma öncesi konuyla ilgili herhangi bir fikir ileri sürülemediği durumlarda %50-%50 olarak alınarak, en yüksek düzeyde bir örnek büyüklüğü elde edilmektedir. Çalışmanın başında herhangi bir tahminde bulunulamadığı için p ve q oranları 0.50–0.50 olarak alınmıştır (Yavuz 2000, Doğan ve Doğan 2014).

Ankara il merkezi TÜİK (2022) verilerine göre ana kütle (N) 5.803.482 kişi olarak belirlenmiştir. Buna göre örneklem hacmi 400 kişi olarak hesaplanmıştır. Hesaplanan örneklem büyüklüğü dikkate alınarak 400 kişi ile anket yapılmıştır.

3.2.3 Anket Uygulama Yöntemi

Anketler rastgele örneklem yöntemi ile yüz yüze yapılmıştır. Katılımcıların (örneklerin) seçiminde rastgele örneklem yöntemi kullanılmıştır. Kentin farklı yerlerinde her kesim ile anket yapılmasına özen gösterilmiştir.

3.2.4 Değerlendirme Çalışmaları ve Veri Analizleri

Anketler bilgisayar ortamına aktarılmış ve istatistiksel çözümlemeler için veri tabanı oluşturulmuştur. Katılımcıların; yaş, cinsiyet, eğitim durumu, meslek, gelir durumu gibi sosyo-demografik durumları ile biyolojik çeşitlilik kavramı, biyolojik çeşitliliğin korunması, biyolojik çeşitliliğin faydaları, biyolojik çeşitliliğin gelecek nesillere aktarımı hakkındaki algıları Ki-kare (χ^2) analizi ile analiz edilmiştir.

Analizler ve verilerin görselleştirilmesinde SPSS (versiyon 20) istatistik paket programı kullanılmıştır.

4.BULGULAR

4. 1 Katılımcıların Sosyo-Demografik Özelliklerine Ait Bulgular

4.1.1 Cinsiyet

Çalışmaların yürütülmesi toplam 400 birey üzerinde gerçekleşmiş olup; %48,3 üni kadın bireyler, %51,8 ini erkek bireyler oluşturmuştur.

Çizelge 1.Cinsiyet dağılım tablosu

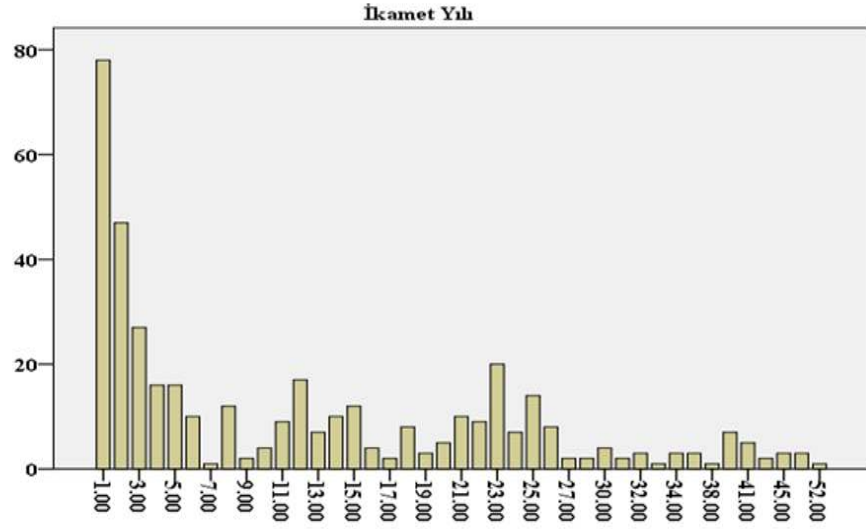
Cinsiyet					
		Sıklık	Yüzde	Geçerli Yüzde	Kümülatif Yüzde
Geçerli	Kadın	193	43,8	48,3	48,3
	Erkek	207	46,9	51,8	100,0
	Total	400	90,7	100,0	
Eksik	Sistem	41	9,3		
Toplam		441	100,0		

4.1.2 İkamet Yılı

İkamet yılı baz alındığında, katılımcıların Ankara ilinde ikamet etmne sürelerinin1-5 yıl ile 25 yıl ve üzeri öne çıkmaktadır(Çizelge 2, Şekil 2).Genelleme yapmak gerekirse bireyler Ankara iline yeni taşınmış veya yıllardır ikamet etmekte, bunun temel sebebi göç alan bir il olması ve iş istihdamının yüksek olması olarak açıklanabilir.

Çizelge 2. İkamet yılı dağılımı tablosu

İkamet Yılı					
		Sıklık	Yüzde	Geçerli Yüzde	Kümülatif Yüzde
Geçerli	1,00	78	19,5	19,5	19,5
	2,00	47	11,8	11,8	31,3
	3,00	27	6,8	6,8	38,0
	4,00	16	4,0	4,0	42,0
	5,00	16	4,0	4,0	46,0
	6,00	10	2,5	2,5	48,5
	7,00	1	0,3	0,3	48,8
	8,00	12	3,0	3,0	51,8
	9,00	2	0,5	0,5	52,3
	10-15	59	14,9	14,9	67,0
	16-20	22	5,6	5,6	72,5
	21-24	46	11,6	11,6	84,0
	25,00 +	64	16,5	16,5	100,0
	Toplam	400	100,0	100,0	

Şekil 1.İkamet yılı dağılım grafiği

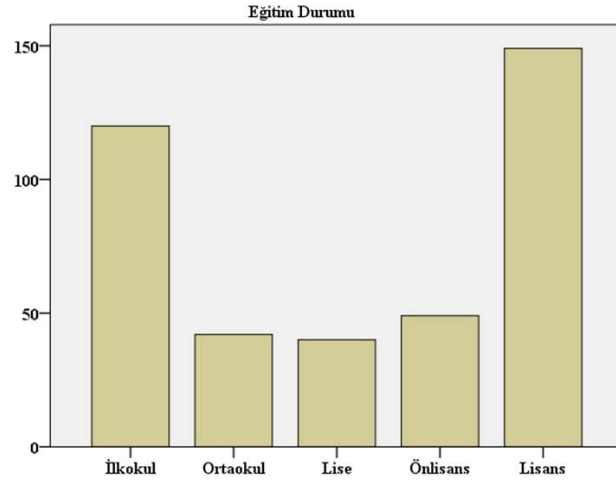
4.1.3 Eğitim Durumu

Eğitim durumu incelendiğinde ise lisans mezunu bireylerin ve ilkokul mezunu bireylerin çalışmamızda ortalamanın üzerinde bir rol oynadıkları görülmektedir(Çizelge 3, Şekil 3).

Ankara ilinin eğitim durumu ise bu düzeyde çoğunluklu olduğundan çalışmanın homojen bir şekilde çoklu ortamda dağılmasına, %95 güven düzeyinde ve %5 hata kabul oranı ile doğru sonuç alınmasında büyük rol oynamıştır.

Çizelge 3. Eğitim durumu dağılım tablosu

Eğitim Durumu					
Geçerli		Sıklık	Yüzde	Geçerli Yüzde	Kümülatif Yüzde
	İlkokul	120	30,0	30,0	30,0
	Ortaokul	42	10,5	10,5	40,5
	Lise	40	10,0	10,0	50,5
	Önlisans	49	12,3	12,3	62,8
	Lisans	149	37,3	37,3	100,0
	Toplam	400	100,0	100,0	

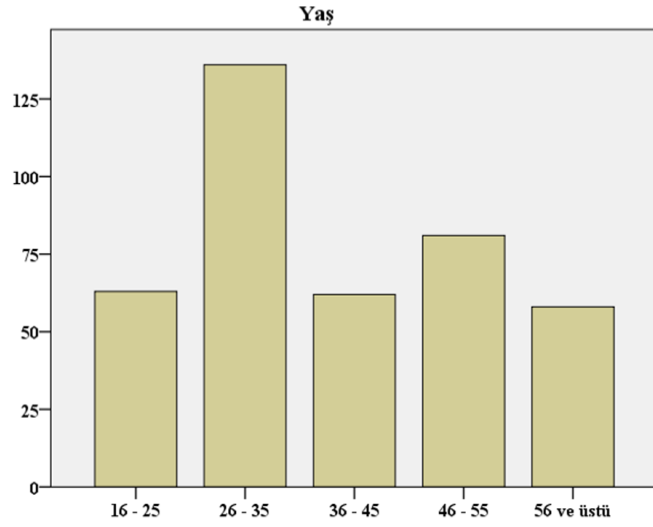
Şekil 2. Eğitim durumu dağılım grafiği

4.1.4 Yaş

Yaş durumu ele alındığında 26-35 yaş aralığı öne çıkmaktadır(Çizelge 4, Şekil 4),çalışmamız anket üzerinden yürütüldüğünden genç tabir edilen kesimin anket çalışmasına daha fazla ilgi gösterdiği ortaya çıkmaktadır. Ancak %95 güven düzeyinde ve %5 hata kabul oranı ile doğru sonuç alınması için her yaştan bireyler çalışmamıza dahil edilmiştir.

Çizelge 4.Yaş dağılım tablosu

		Yaş			
		Sıklık	Yüzde	Geçerli Yüzde	Kümülatif Yüzde
Geçerli	16-25	63	15,8	15,8	15,8
	26-35	136	34,0	34,0	49,8
	36-45	62	15,5	15,5	65,3
	46-55	81	20,3	20,3	85,5
	56 ve üstü	58	14,5	14,5	100,0
	Toplam	400	100,0	100,0	

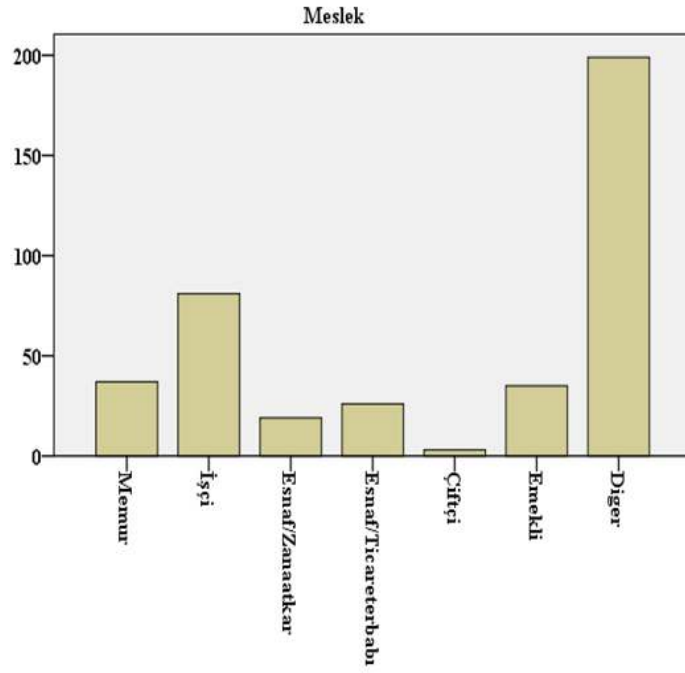
Şekil 4.Yaş dağılım grafiği

4.1.5 Meslek

Meslek durumu incelendiğinde; İşçi, öğrenci, ev hanımı statüsünde ki mesleklerin diğer mesleklere göre daha yoğun olduğunu görmekteyiz(Çizelge 5, Şekil 5).Bunun yanı sıra memurların bu yoğunluğu takip ettiği görülmektedir. Emeklilerin, ticaret erbablarının ve zanaatkârların da çalışmamızda yer aldıkları görülmektedir.

Çizelge 5.Meslek dağılım tablosu

Meslek					
		Sıklık	Yüzde	Geçerli Yüzde	Kümülatif Yüzde
Geçerli	Memur	37	9,3	9,3	9,3
	İşçi	81	20,3	20,3	29,5
	Esnaf / Zanaatkar	19	4,8	4,8	34,3
	Esnaf / Ticaret Erbabı	26	6,5	6,5	40,8
	Çiftçi	3	0,8	0,8	41,5
	Emekli	35	8,8	8,8	50,3
	Diğer	199	49,8	49,8	100,0
	Toplam	400	100,0	100,0	

Şekil 5.Meslek dağılım grafiği

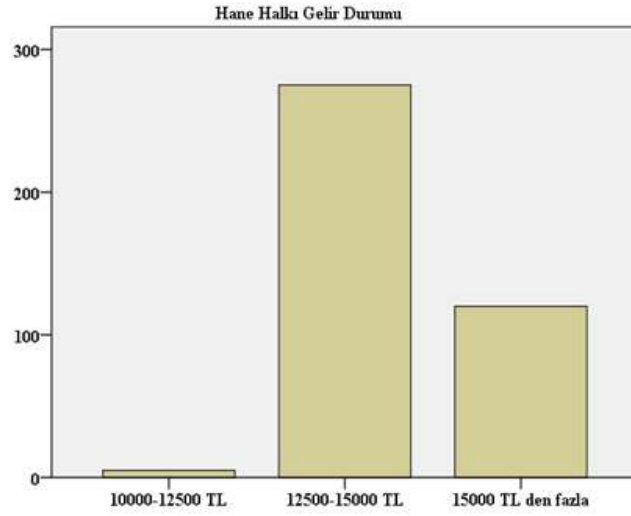
4.1.6 Hane Halkı Gelir (Aylık) Durumu

Hane halkı aylık gelir durumu incelendiğinde çalışmamızın %68,8 ini aylık geliri 12.500-15.000 Türk lirası olan kesimin kapsadığı görülmektedir (Çizelge 6, Şekil 6).

Ülkemizde 01.07.2023 tarihi itibarıyla asgari tutarın 11.402 lira olduğu düşünüldüğünde %95güvëndüzeyi ve %5 hata kabul oranında doğru sonuç vermesi açısından büyük rol oynamıştır.

Çizelge 6.Hane halkı gelir durumu dağılım tablosu

Hane Halkı Gelir Durumu (Aylık)					
		Sıklık	Yüzde	Geçerli Yüzde	Kümülatif Yüzde
Geçerli	10.000 – 12.500 TL	5	1,2	1,2	1,2
	12.500 – 15.000 TL	275	68,8	68,8	70,0
	15.000 TL den fazla	120	30,0	30,0	100,0
	Toplam	400	100,0	100,0	

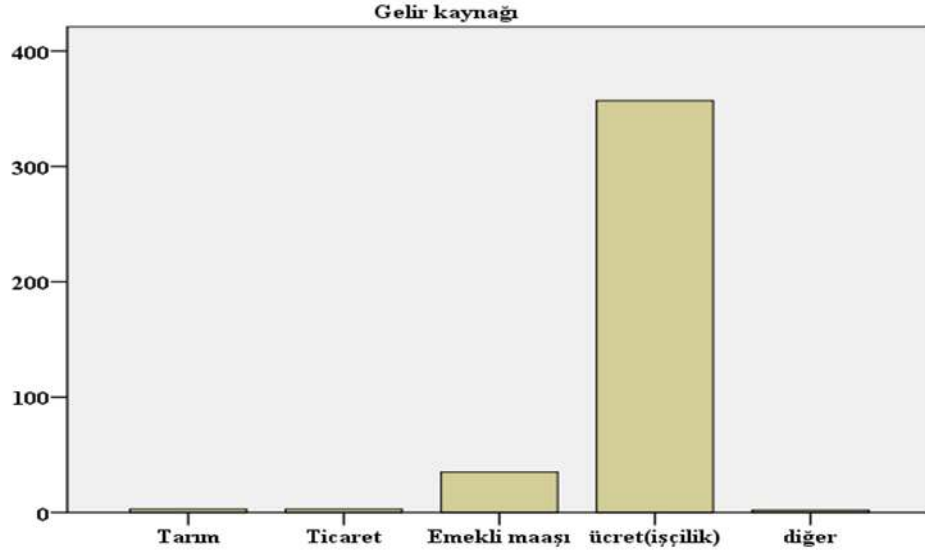
Şekil 6.Hane halkı gelir durumu dağılım grafiği

4.1.7 Gelir Kaynağı

Gelir kaynağı durumu incelendiğinde (Çizelge 7, Şekil 7) anket çalışmamızın Ankara ili gibi bir büyükşehir de gerçekleştiği ve anket çalışmasının halka açık ve genelde ücretli (maaşlı) bireylerin olduğu çevrelerde gerçekleştiği düşünüldüğünde tarım, ticaret vb gelir kaynaklarının ücretli çalışanların gölgesinde kalmasını açıklanabilir kılmaktadır.

Çizelge 7.Gelir kaynağı durumu dağılım tablosu

Gelir Kaynağı					
		Sıklık	Yüzde	Geçerli Yüzde	Kümülatif Yüzde
Geçerli	Tarım	3	0,8	0,8	0,8
	Ticaret	3	0,8	0,8	1,5
	Emekli Maaşı	35	8,8	8,8	10,3
	Ücret (işçilik)	357	89,3	89,3	99,5
	Diğer	2	0,5	0,5	100,0
	Toplam	400	100,0	100,0	

Şekil 7.Gelir kaynağı durumu dağılım grafiği

4.2 Katılımcıların Biyolojik Çeşitlilik Algısına ilişkin Bulgular

4.2.1Biyolojik Çeşitlilik Kavramı

Biyolojik çeşitlilik kavramı ile ilgili anket çalışmamızdaki ilk sorumuzu değerlendirmek gerekirse (Çizelge 8, Şekil 8) biyolojik çeşitlilik kavramı ile alakalı geniş bir bilgiye sahip olan kitle çok az hatta orta derecede bilgiye sahip olan kitle bile %16 seviyelerinde olduğu ortaya çıkmıştır. Buna göre çalışmamıza katılan bireylerin biyolojik çeşitlilik kavramı adı altında biraz bilgi sahibi olduğu veyahut hiçbir bilgiye sahip olmadıkları ortaya çıkmıştır.

Çizelge 8.Biyolojik çeşitlilik kavramı hakkında dağılım tablosu

Biyolojik çeşitlilik kavramı hakkında ne kadar bilgi sahibisiniz?					
		Sıklık	Yüzde	Geçerli Yüzde	Kümülatif Yüzde
Geçerli	Bilgim yok	187	46,8	46,8	46,8
	Biraz bilgi sahibiyim	148	37,0	37,0	83,8
	Orta düzeyde bilgi sahibiyim	64	16,0	16,0	99,8
	Geniş bir bilgi sahibiyim	1	0,3	0,3	100,0
	Toplam	400	100,0	100,0	

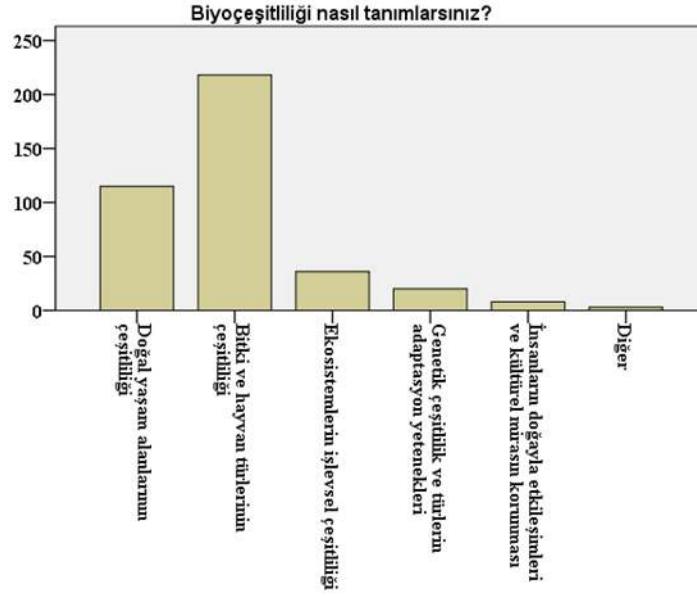
Şekil 8. Biyolojik çeşitlilik kavramı hakkında dağılım grafiği

4.2.2. Biyolojik Çeşitliliğin Tanımı

Biyolojik çeşitliliğin tanımı ile ilgili anket çalışmamızı değerlendirmek gerekirse biyolojik çeşitlilik tanımını bireyler genel olarak bitki ve hayvan türlerinin çeşitliliği olarak adlandırmışlardır. Doğal yaşam alanlarının çeşitliliği olarak adlandıran bireylerde çoğunlukta olmuştur(Çizelge 9, Şekil 9).

Çizelge 9. Biyolojik çeşitliliğin tanımı hakkında dağılım tablosu

Biyolojik çeşitliliği nasıl tanımlarsınız?					
		Sıklık	Yüzde	Geçerli Yüzde	Kümülatif Yüzde
Geçerli	Doğal yaşam alanlarının çeşitliliği	115	28,8	28,8	28,8
	Bitki ve hayvan türlerinin çeşitliliği	218	54,5	54,5	83,3
	Ekosistemlerin işlevsel çeşitliliği	36	9,0	9,0	92,3
	Genetik çeşitlilik ve türlerin adaptasyon yetenekleri	20	5,0	5,0	97,3
	İnsanların doğayla etkileşimleri ve kültürel mirasın korunması	8	2,0	2,0	99,3
	Diğer	3	0,8	0,8	100,0
	Toplam	400	100,0	100,0	

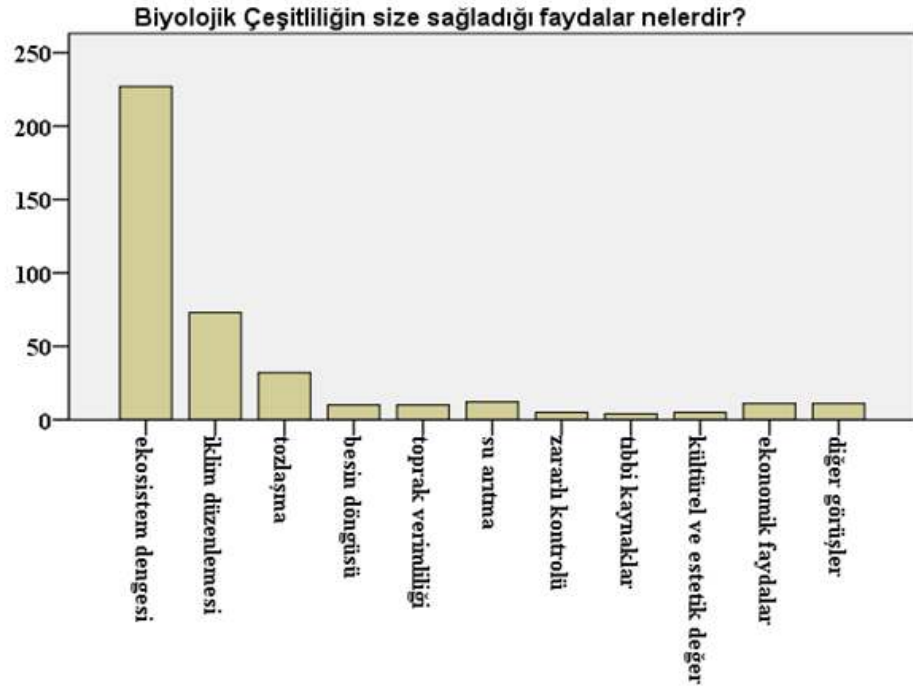
Şekil 9.Biyolojik çeşitliliğin tanımı hakkında dağılım grafiği

4.2.3Biyolojik Çeşitliliğin Faydaları

Biyolojik çeşitliliğin sağladığı faydalar hakkında ise bireyler arasında öne çıkan fayda ekosistem dengesi olmuştur, iklim düzenlemesi, tozlaşma ve besin döngüsü ise takip etmiştir(Çizelge 10, Şekil 10).

Çizelge 10.Biyolojik çeşitliliğin faydaları dağılım tablosu

Biyolojik Çeşitliliğin size sağladığı faydalar nelerdir?					
		Sıklık	Yüzde	Geçerli Yüzde	Kümülatif Yüzde
Geçerli	Ekosistem dengesi	227	56,8	56,8	56,8
	İklim düzenlemesi	73	18,3	18,3	75,0
	Tozlaşma	32	8,0	8,0	83,0
	Besin döngüsü	10	2,5	2,5	85,5
	Toprak verimliliği	10	2,5	2,5	88,0
	Su arıtma	12	3,0	3,0	91,0
	Zararlı kontrolü	5	1,3	1,3	92,3
	Tıbbi kaynaklar	4	1,0	1,0	93,3
	Kültürel ve estetik değer	5	1,3	1,3	94,5
	Ekonomik faydalar	11	2,8	2,8	97,3
	Diğer görüşler	11	2,8	2,8	100,0
	Total	400	100,0	100,0	

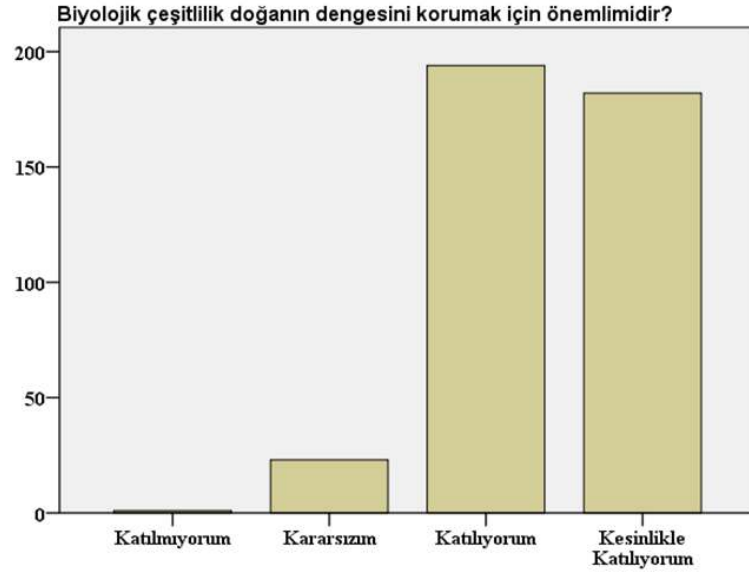
Şekil 10.Biyolojik çeşitliliğin faydaları dağılım grafiği

4.2.4Biyolojik Çeşitliliğin Doğanın Dengesi İçin Önemi

Çalışmamıza katılım sağlayan bireylerin biyolojik çeşitlilik kavramı hakkında biraz bilgi sahibi olduğu veyahut hiçbir bilgiye sahip olmadıkları ortaya çıkmıştı ancak bilgi sahibi olmasalar dahi biyolojik çeşitliliğin doğanın dengesi için önemli olduğunu pek çoğunluğu savunmuştur(Çizelge 11, Şekil 11).

Çizelge 11.Biyolojik çeşitliliğin doğanın dengesi için önemi dağılım tablosu

Biyolojik çeşitlilik doğanın dengesini korumak için önemlidir?					
		Sıklık	Yüzde	Geçerli Yüzde	Kümülatif Yüzde
Geçerli	Katılmıyorum	1	0,3	0,3	0,3
	Kararsızım	23	5,8	5,8	6,0
	Katılıyorum	194	48,5	48,5	54,5
	Kesinlikle Katılıyorum	182	45,5	45,5	100,0
	Toplam	400	100,0	100,0	

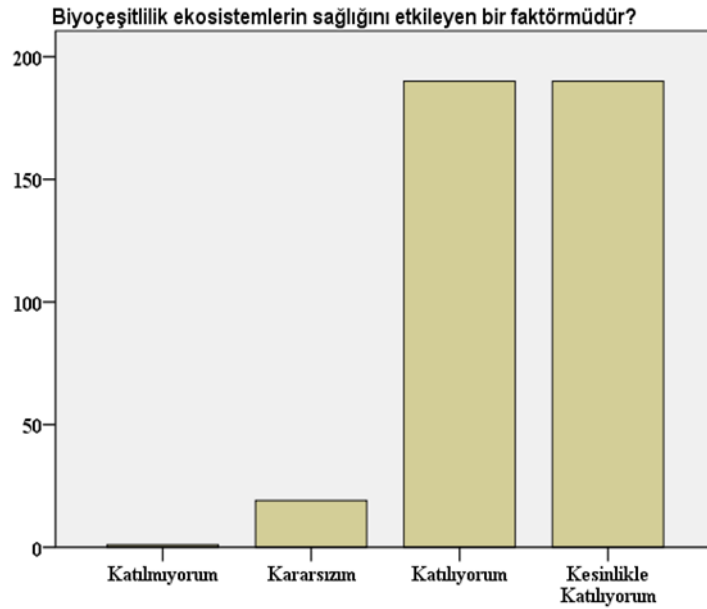
Şekil 11.Biyolojik çeşitliliğin doğanın dengesi için önemi dağılım grafiği

4.2.5Biyolojikçeşitliliğin ekosistemlerin sağlığına etkisi

Bireylerin biyolojik çeşitlilik kavramı hakkında biraz bilgi sahibi olduğu veyahut hiçbir bilgiye sahip olmadıkları ortaya çıkmıştı ancak bilgi sahibi olmasalar dahi biyolojik çeşitliliğin ekosistemlerin sağlığına etkisi olduğunu pek çoğunluğu savunmuşlardır. Azınlıkta olsa kararsız olanlar ve katılmayanlarda olmuştur(Çizelge 12, Şekil 12).

Çizelge 12.Biyolojik çeşitliliğin ekosistemlerin sağlığına etkisi dağılım tablosu

Biyolojik çeşitlilik ekosistemlerin sağlığını etkileyen bir faktör müdür?					
		Sıklık	Yüzde	Geçerli Yüzde	Kümülatif Yüzde
Geçerli	Katılmıyorum	1	0,3	0,3	0,3
	Kararsızım	19	4,8	4,8	5,0
	Katılıyorum	190	47,5	47,5	52,5
	Kesinlikle Katılıyorum	190	47,5	47,5	100,0
	Toplam	400	100,0	100,0	

Şekil 12. Biyolojik çeşitliliğin ekosistemlerin sağlığına etkisi dağılım grafiği

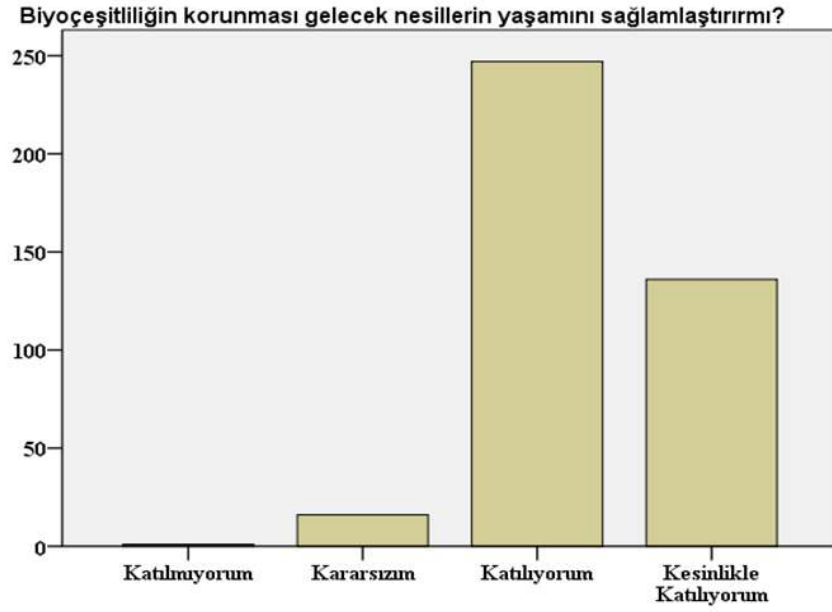
4.2.6. Gelecek Nesiller İçin Biyolojik çeşitliliğin korunması

Katılımcıların %90'ından fazlası “Biyolojik çeşitliliğin korunması gelecek nesillerin yaşamını sağlamlaştırır mı?” sorusuna katılıyorum ve kesinlikle katılıyorum cevabı vermiştir (Çizelge 13, Şekil 13). Dolayısıyla katılımcıların hemen hepsinin gelecek nesiller için Biyolojik çeşitliliğin korunmasının öneminin farkında olduğu söylenebilir.

Gelecek nesiller için biyolojik çeşitliliğin korunması yaşamlarını sağlamlaştırır mı gibi merak uyandırıcı bir sorunun yanıtı anket çalışmamızda her ne kadar biyolojik çeşitlilik kavramı hakkında tam olarak bilgi sahibi olmasalar da bireylerin geleceğe umutla baktıklarının ve geleceğe dair temiz sayfalar bırakmak istediklerinin en önemli kanıtıdır.

Çizelge 13.Gelecek nesiller için biyolojik çeşitliliğin korunması dağılım tablosu

Biyolojik çeşitliliğin korunması gelecek nesillerin yaşamını sağlamlaştırır mı?					
		Sıklık	Yüzde	Geçerli Yüzde	Kümülatif Yüzde
Geçerli	Katılmıyorum	1	0,3	0,3	0,3
	Kararsızım	16	4,0	4,0	4,3
	Katılıyorum	247	61,8	61,8	66,0
	Kesinlikle Katılıyorum	136	34,0	34,0	100,0
	Toplam	400	100,0	100,0	

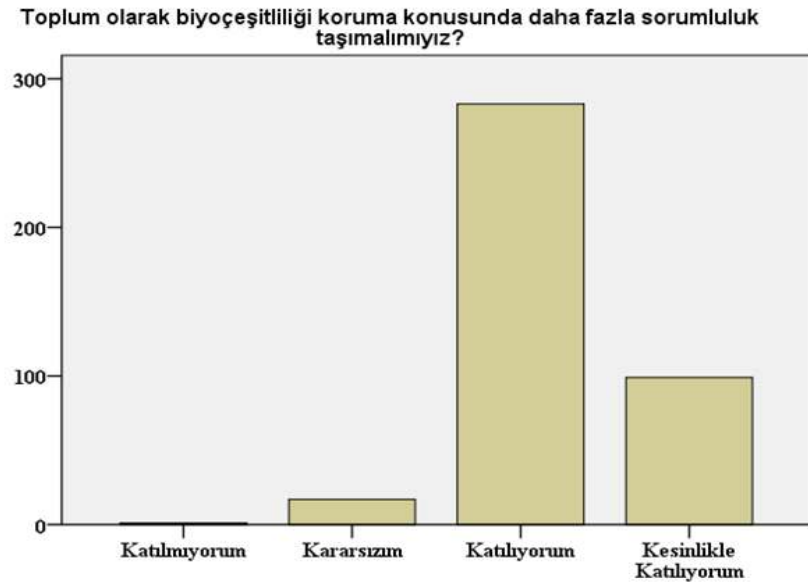
Şekil 13.Gelecek nesiller için biyolojik çeşitliliğin korunması dağılım grafiği

4.2.7Toplum Olarak Biyolojik Çeşitliliği Koruma

Bireylerin büyük çoğunluğu toplum olarak biyolojik çeşitliliği koruma konusunda daha fazla sorumluluk taşınması gerektiğini düşünmektedir(Çizelge 14, Şekil 14). Bireyler gelecekle alakalı sorulara genelde umutla olumlu cevaplar vermişlerdir.

Çizelge 14.Toplum olarak biyolojik çeşitliliği koruma dağılım tablosu

Toplum olarak biyolojik çeşitliliği koruma konusunda daha fazla sorumluluk taşınmalı mı?					
		Sıklık	Yüzde	Geçerli Yüzde	Kümülatif Yüzde
Geçerli	Katılmıyorum	1	0,3	0,3	0,3
	Kararsızım	17	4,3	4,3	4,5
	Katılıyorum	283	70,8	70,8	75,3
	Kesinlikle Katılıyorum	99	24,8	24,8	100,0
	Toplam	400	100,0	100,0	

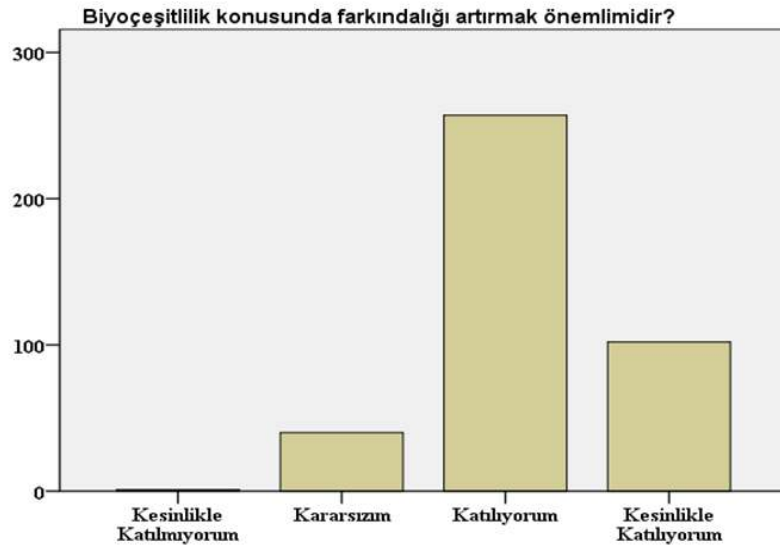
Şekil 14. Toplum olarak biyolojik çeşitliliği koruma dağılım grafiği

4.2.8Biyolojik Çeşitlilik Konusunda Artırılması Gereken Farkındalıklar

Çalışmamızda “biyolojik çeşitlilik konusunda farkındalığı artırmak önemlidir?” sorusuna bireylerin bir kısmı kararsız olsa da büyük çoğunluğu farkındalığı artırmak konusunda kararlı olduğunu göstermiştir(Çizelge 15, Şekil 15).

Çizelge 15.Biyolojik çeşitlilik konusunda artırılması gereken farkındalıklar dağılım tablosu

Biyolojik çeşitlilik konusunda farkındalığı artırmak önemlidir?					
		Sıklık	Yüzde	Geçerli Yüzde	Kümülatif Yüzde
Geçerli	Kesinlikle Katılmıyorum	1	0,3	0,3	0,3
	Kararsızım	40	10,0	10,0	10,3
	Katılıyorum	257	64,3	64,3	74,5
	Kesinlikle Katılıyorum	102	25,5	25,5	100,0
	Toplam	400	100,0	100,0	

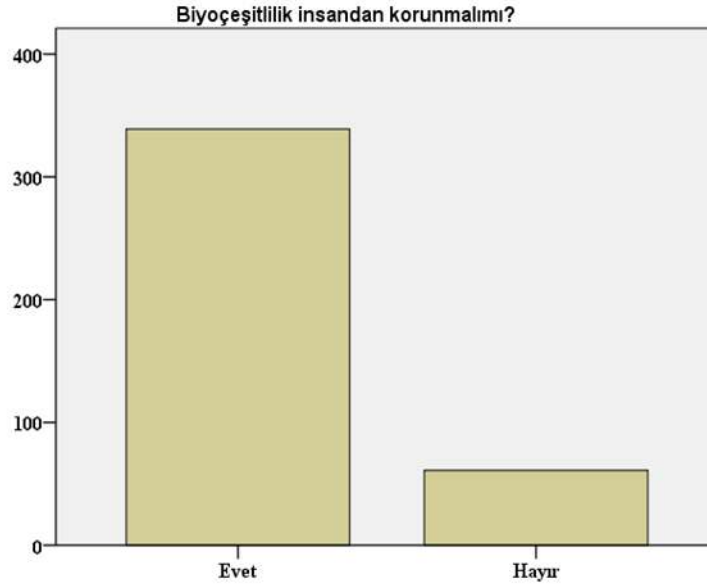
Şekil 15.Biyolojik çeşitlilik konusunda farkındalık dağılım grafiği

4.2.9Biyolojik Çeşitliliğin İnsanlardan Korunması Gerekliliğine Yönelik Algı

Katılımcıların “Biyolojik çeşitlilik insandan korunmalı mı?” sorusuna verdiği cevaplar incelendiğinde, halkın %85’inin biyolojik çeşitliliğin insandan korunması gerektiğini düşündüğünü göstermiştir (Çizelge 16, Şekil 16). Buna göre, çalışmamızda biyolojik çeşitlilik insandan korunmalı mı sorusuna %15,2lik kısmı korunmamalı yanıtını verse de bireyler kendilerine ve diğer insanlara güvenmediklerini göstererek %84,8’lik kısmı biyolojik çeşitliliğin insandan korunması gerektiğini bildirmişlerdir.

Çizelge 16.Biyolojik çeşitlilik insandan korunmalı mı? dağılım tablosu

Biyolojik çeşitlilik insandan korunmalı mı?					
		Sıklık	Yüzde	Geçerli Yüzde	Kümülatif Yüzde
Geçerli	Evet	339	84,8	84,8	84,8
	Hayır	61	15,2	15,2	100,0
	Toplam	400	100,0	100,0	

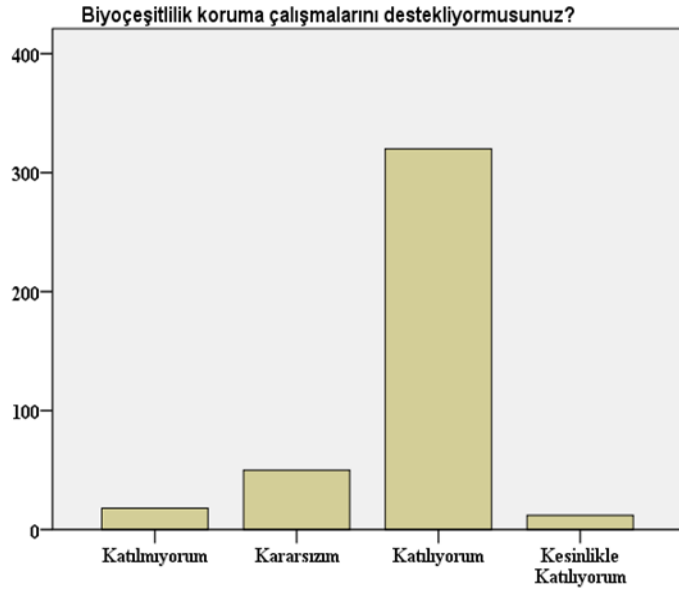
Şekil 16.“Biyolojik çeşitlilik insandan korunmalı mı?” dağılım grafiği

4.2.10 Biyolojik Çeşitlilik Koruma Çalışmalarını Destekleme

Bireyler biyolojik çeşitlilik koruma çalışmalarını destekleme hususunda %17lik bir kısmı kararsız ve katılmasa da büyük çoğunluğu biyolojik çeşitlilik koruma çalışmalarını desteklenmeli olarak görüş bildirmiştir(Çizelge 17, Şekil 17).

Çizelge 17. Biyolojik çeşitlilik koruma çalışmalarını destekleme dağılım tablosu

Biyolojik çeşitlilik koruma çalışmalarını destekliyor musunuz?					
		Sıklık	Yüzde	Geçerli Yüzde	Kümülatif Yüzde
Geçerli	Katılmıyorum	18	4,5	4,5	4,5
	Kararsızım	50	12,5	12,5	17,0
	Katılıyorum	320	80,0	80,0	97,0
	Kesinlikle Katılıyorum	12	3,0	3,0	100,0
	Toplam	400	100,0	100,0	

Şekil 17.Biyolojik çeşitlilik koruma çalışmalarını destekleme dağılım grafiği

4.2.11. Biyolojik Çeşitliliğin Korunmasında Etkili Olabilecek Uygulamalar Hakkında Görüşler

Biyolojik çeşitliliğin korunmasında etkili olması beklenen yasal düzenlemelerin varlığı, cezaların yüksek olması ve caydırıcılığı, halkın bilinçlendirilmesi, halkın gelir düzeyinin artırılarak ormana olan ihtiyacının azaltılması, daha fazla koruma memuru istihdam edilmesi gibi etkili yöntemlerin dışında en fazla denetimin artırılması desteklenmiştir(Çizelge 18, Şekil 18).

Çizelge 18.Biyolojik çeşitliliğin korunmasında hangisi etkili dağılım tablosu

Biyolojik çeşitliliğin korunmasında hangisi daha etkilidir?					
		Sıklık	Yüzde	Geçerli Yüzde	Kümülatif Yüzde
Geçerli	Yasal düzenlemelerin varlığı	67	16,8	16,8	16,8
	Cezaların yüksek olması ve caydırıcılığı	75	18,8	18,8	35,5
	Halkın bilinçlendirilmesi	44	11,0	11,0	46,5
	Halkın gelir düzeyinin artırılarak ormana olan ihtiyacının azaltılması	20	5,0	5,0	51,5
	Daha fazla koruma memuru istihdam edilmesi	12	3,0	3,0	54,5
	Denetimin artırılması	170	42,5	42,5	97,0
	Diğer görüşler	12	3,0	3,0	100,0
	Toplam	400	100,0	100,0	

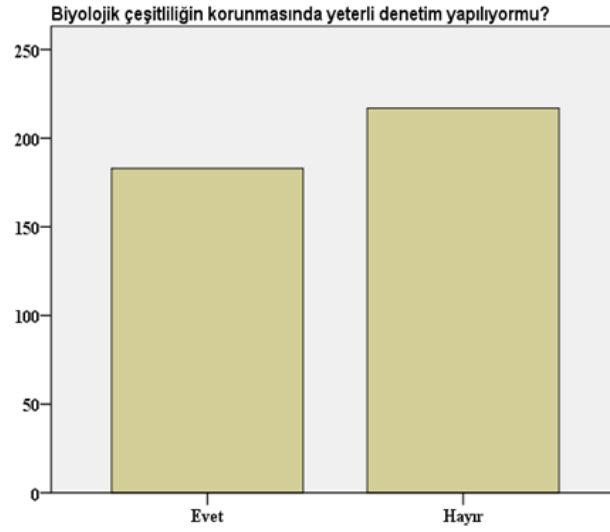
Şekil 18. Biyolojik çeşitliliğin korunmasında hangisi etkili dağılım grafiği

4.2.12. Biyolojik Çeşitliliğin Korunmasında Denetim

Bireylere biyolojik çeşitliliğin korunmasında yeterli denetim yapılıp yapılmadığı sorusu yöneltildiğinde çoğunluk sağlanamamıştır. %45,8lik kısım yeterli denetimin yapıldığını düşünerek evet cevabını vermiştir. %54,2lik kısım ise yeterli denetimin yapılmadığını düşünerek hayır cevabını vermiştir(Çizelge 19, Şekil 19).

Çizelge 19. Biyolojik çeşitliliğin korunmasında denetim dağılım tablosu

Biyolojik çeşitliliğin korunmasında yeterli denetim yapılıyor mu?					
Geçerli		Sıklık	Yüzde	Geçerli Yüzde	Kümülatif Yüzde
	Evet	183	45,8	45,8	45,8
	Hayır	217	54,2	54,2	100,0
	Toplam	400	100,0	100,0	

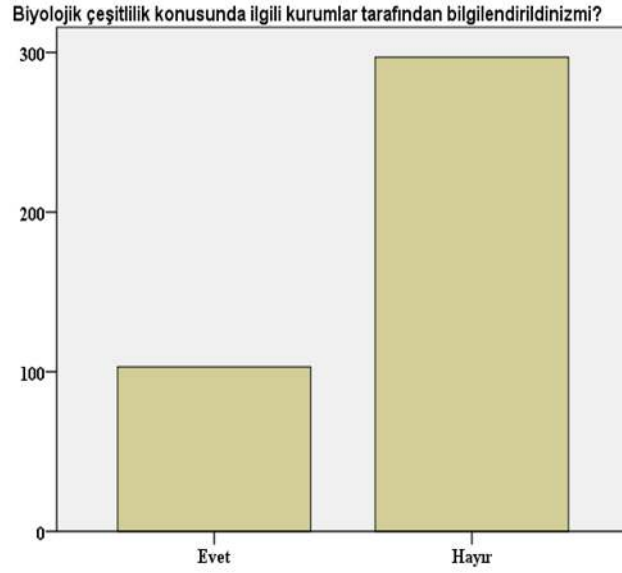
Şekil 19.Biyolojik çeşitliliğin korunmasında denetim dağılım grafiği

4.2.13Biyolojik Çeşitlilik Konusunda İlgili Kurumlar Tarafından Bilgilendirilme

Bireylere biyolojik çeşitliliğin korunmasında yeterli denetim yapılıp yapılmadığı sorusu yöneltildiğinde çoğunluk sağlanamamıştı ancak biyolojik çeşitlilik konusunda ilgili kurumlar tarafından bilgilendirilme yapılıp yapılmadığı sorusu yönlendirildiğinde %74,2lik bir kısım hayır cevabını vererek ilgili kurumlar tarafından bilgilendirme yapılmadığını ifade etmişlerdir(Çizelge 20, Şekil 20).

Çizelge 20.Biyolojik çeşitlilik konusunda ilgili kurumlar tarafından bilgilendirilme dağılım tablosu

Biyolojik çeşitlilik konusunda ilgili kurumlar tarafından bilgilendirildiniz mi?					
		Sıklık	Yüzde	Geçerli Yüzde	Kümülatif Yüzde
Geçerli	Evet	103	25,8	25,8	25,8
	Hayır	297	74,2	74,2	100,0
	Toplam	400	100,0	100,0	

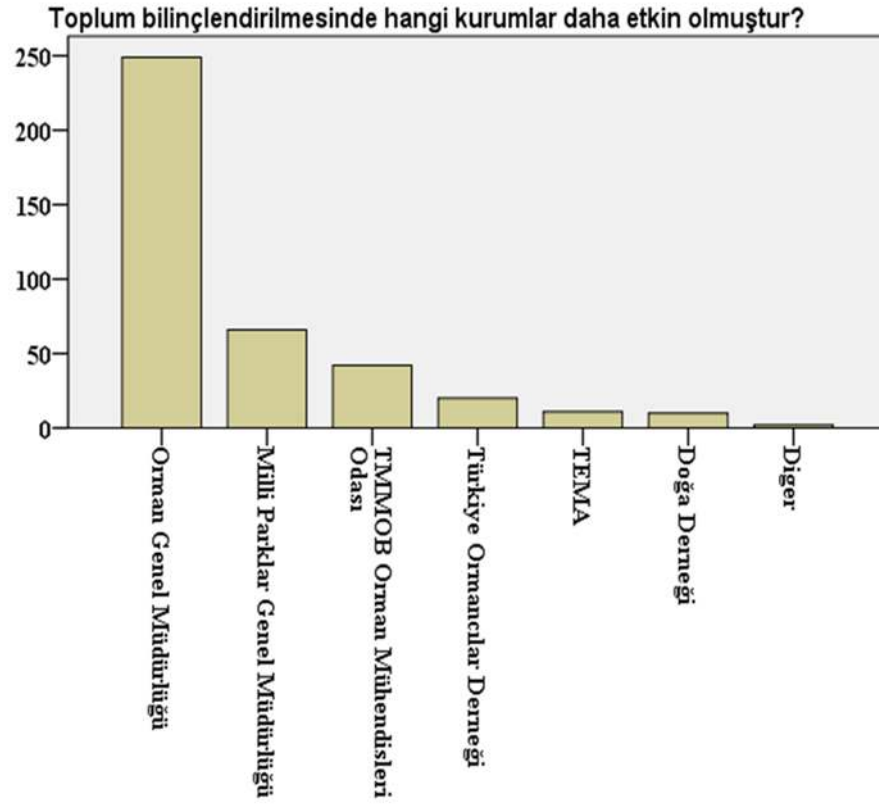
Şekil 20. Biyolojik çeşitlilik konusunda ilgili kurumlar tarafından bilgilendirilme dağılım grafiği

4.2.14 Toplum Bilinçlendirilmesinde Kurumların Etkinliğine ilişkin Görüşler

Biyolojik çeşitliliğin toplum bilinçlendirilmesinde hangi kurumlar daha etkin sorusuna cevap olarak büyük çoğunluğun orman genel müdürlüğü cevabını verdiğini görmekteyiz(Çizelge 21, Şekil 21). Takiben doğa koruma ve milli parklar toplum bilinçlendirmesinde ön plana çıkmıştır.

Çizelge 21.Toplum bilinçlendirilmesinde hangi kurumlar daha etkin dağılım tablosu(OGM: Orman Genel Müdürlüğü, MPGM: Milli Parklar Genel Müdürlüğü, TMMOB: Orman Mühendisleri Odası, TOD: Türkiye Ormancılar Derneği, TEMA: Türkiye Erozyonla Mücadele, Ağaçlandırma ve Doğal Varlıkları Koruma Vakfı, DD: Doğa Derneği)

Toplum bilinçlendirilmesinde hangi kurumlar daha etkin olmuştur?					
		Sıklık	Yüzde	Geçerli Yüzde	Kümülatif Yüzde
Geçerli	OGM	249	62,3	62,3	62,3
	MPGM	66	16,5	16,5	78,8
	TMMOB	42	10,5	10,5	89,3
	TOD	20	5,0	5,0	94,3
	TEMA	11	2,8	2,8	97,0
	Doğa Derneği	10	2,5	2,5	99,5
	Diğer	2	0,5	0,5	100,0
	Toplam	400	100,0	100,0	

Şekil 21.Toplum bilinçlendirilmesinde hangi kurumlar daha etkin dağılım grafiği

4.3 Katılımcıların Sosyo-Demografik Yapısı ile Biyolojik Çeşitlilik Algısı ve Biyolojik Çeşitliliğin Korunmasına Yönelik Görüşler Arasındaki İlişkilerin Analizi

Katılımcıların, cinsiyet, yaş, eğitim seviyesi, gelir kaynağı ve meslekleri gibi sosyo demografik yapılarına ilişkin veriler ile bunların biyolojik çeşitliliğin korunmasına yönelik görüşler arasındaki ilişkiler Ki-Kare bağımsızlık testi ile analiz edilmiş ve elde edilen bulgular Çizelge 22’de özetlenmiştir. Analiz sonuç çizelgeleri ayrı ayrı Ekler bölümünde Ek Çizelge 1-15’de sunulmuştur.

Katılımcıların biyolojik çeşitliliğin korunmasına yönelik görüşleri, cinsiyet, yaş, eğitim seviyesi, gelir kaynağı ve meslekleri gibi sosyo-demografik yapılarına göre durumları ayrı ayrı Şekil 22’de gösterilmiştir.

Cinsiyet ile Biyolojik çeşitliliğin insanlardan korunması (χ^2 hesap = 6.892, p=0.012), Cinsiyet ile Biyolojik çeşitliliğin korunmasında denetim (χ^2 hesap = 0.439, p=0.547), Cinsiyet ile Biyolojik çeşitliliğin korunmasında ilgili kurumlar tarafından bilgilendirme (χ^2 hesap = 1.472, p=0.253) sorularına verilen cevaplar arasında %95 güven düzeyinde istatistiksel olarak anlamlı bir ilişki söz konusudur.

Yaş ile biyolojik çeşitliliğin insanlardan korunması (χ^2 hesap = 2.219, p=0.696), yaş ile biyolojik çeşitliliğin korunmasında denetim (χ^2 hesap = 4.304, p=0.366), yaş ile biyolojik çeşitliliğin korunmasında ilgili kurumlar tarafından bilgilendirme (χ^2 hesap = 2.288, p=0.683), sorularına verilen cevaplar arasında %95 güven düzeyinde istatistiksel olarak anlamlı bir ilişki söz konusudur.

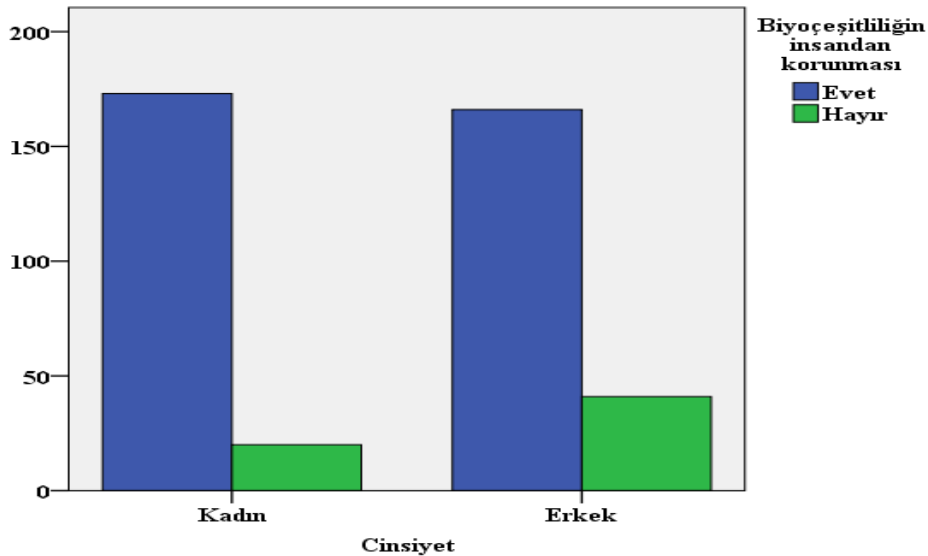
Eğitim durumu ile biyolojik çeşitliliğin insanlardan korunması (χ^2 hesap = 6.700, p=0.153), eğitim durumu ile biyolojik çeşitliliğin korunmasında ilgili kurumlar tarafından bilgilendirme (χ^2 hesap = 0.985, p=0.912) sorularına verilen cevaplar arasında %95 güven düzeyinde istatistiksel olarak anlamlı bir ilişki söz konusudur. Bununla birlikte, eğitim durumu ile biyolojik çeşitliliğin korunmasında denetim (χ^2 hesap = 16.049, p=0.003), sorularına verilen cevaplar arasında %95 güven düzeyinde istatistiksel olarak anlamlı bir ilişki bulunmamaktadır.

Meslek ile biyolojik çeşitliliğin insanlardan korunması (χ^2 hesap = 4.690, p=0.584), meslek ile biyolojik çeşitliliğin korunmasında denetim (χ^2 hesap = 8.271, p=0.219), meslek ile biyoçeşitliliğin korunmasında ilgili kurumlar tarafından bilgilendirme (χ^2 hesap = 5.192, p=0.519) sorularına verilen cevaplar arasında %95 güven düzeyinde istatistiksel olarak anlamlı bir ilişki söz konusudur.

Gelir kaynağı ile biyolojik çeşitliliğin korunmasında denetim (χ^2 hesap = 7.924, p=0.094), gelir kaynağı ile biyolojik çeşitliliğin korunmasında ilgili kurumlar tarafından bilgilendirme (χ^2 hesap = 11.007, p=0.026), sorularına verilen cevaplar arasında %95 güven düzeyinde istatistiksel olarak anlamlı bir ilişki söz konusudur. Bununla birlikte, gelir kaynağı ile biyolojik çeşitliliğin insanlardan korunması (χ^2 hesap = 17.798, p=0.001) sorularına verilen cevaplar arasında %95 güven düzeyinde istatistiksel olarak anlamlı bir ilişki bulunmamaktadır.

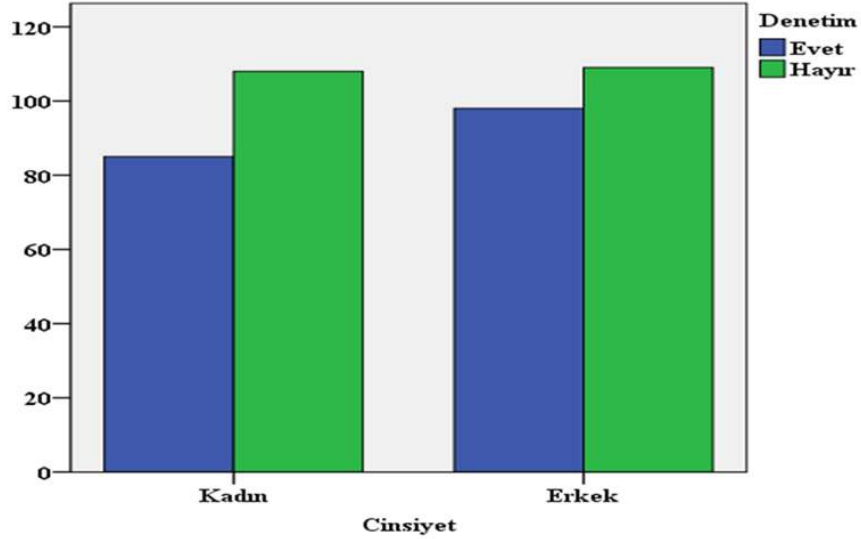
Çizelge 22.Ki-Kare bağımsızlık testi ile elde ettiğimiz ve aralarında %95 güven düzeyinde anlamlı ilişki tespit edilen değişkenlere ait çizelge (a pearson chi-square, bfisher'ssexact test, exact sig. (2-sided))

Sos-demografik yapı değişkeni	İlişki Aranılan Değişken	Ki-Kare Değeri ^a	AnlamlılıkDeğeri (P) ^b
Cinsiyet	Biyolojik çeşitliliğin insanlardan korunması	$\chi^2_{\text{hesap}}=6.892$	0.012
	Biyolojik çeşitliliğin korunmasında denetim	$\chi^2_{\text{hesap}}=0.439$	0.547
	Biyolojik çeşitliliğin korunmasında ilgili kurumlar tarafından bilgilendirme	$\chi^2_{\text{hesap}}=1.472$	0.253
Yaş	Biyolojik çeşitliliğin insanlardan korunması	$\chi^2_{\text{hesap}}=2.219$	0.696
	Biyolojik çeşitliliğin korunmasında denetim	$\chi^2_{\text{hesap}}=4.304$	0.366
	Biyolojik çeşitliliğin korunmasında ilgili kurumlar tarafından bilgilendirme	$\chi^2_{\text{hesap}}=2.288$	0.683
Eğitim durumu	Biyolojik çeşitliliğin insanlardan korunması	$\chi^2_{\text{hesap}}=6.700$	0.153
	Biyolojik çeşitliliğin korunmasında denetim	$\chi^2_{\text{hesap}}=16.049$	0.003
	Biyolojik çeşitliliğin korunmasında ilgili kurumlar tarafından bilgilendirme	$\chi^2_{\text{hesap}}=0.985$	0.912
Gelir kaynağı	Biyolojik çeşitliliğin insanlardan korunması	$\chi^2_{\text{hesap}}=17.798$	0.001
	Biyolojik çeşitliliğin korunmasında denetim	$\chi^2_{\text{hesap}}=7.924$	0.094
	Biyolojik çeşitliliğin korunmasında ilgili kurumlar tarafından bilgilendirme	$\chi^2_{\text{hesap}}=11.007$	0.026
Meslek	Biyolojik çeşitliliğin insanlardan korunması	$\chi^2_{\text{hesap}}=4.690$	0.584
	Biyolojik çeşitliliğin korunmasında denetim	$\chi^2_{\text{hesap}}=8.271$	0.219
	Biyolojik çeşitliliğin korunmasında ilgili kurumlar tarafından bilgilendirme	$\chi^2_{\text{hesap}}=5.192$	0.519

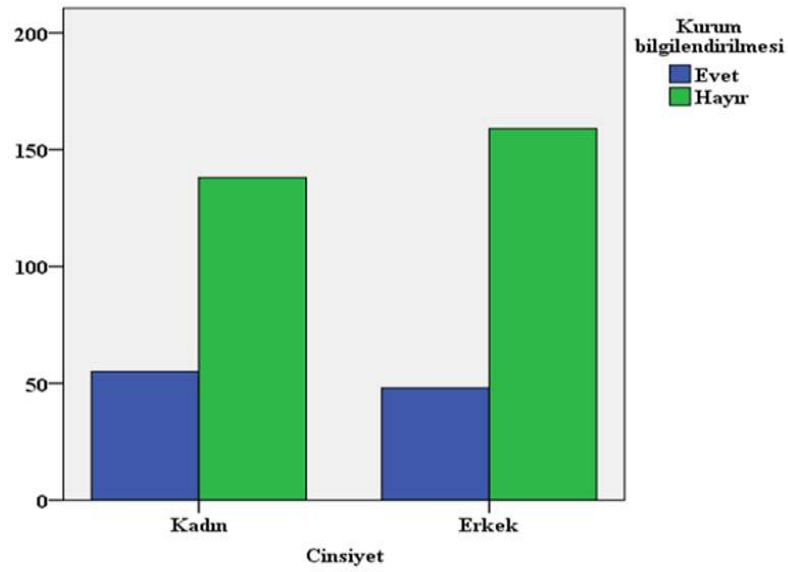
Şekil 22.Cinsiyet ile Biyolojik çeşitliliğin insandan korunması dağılım grafiği

Cinsiyet ve biyolojik çeşitliliğin insandan korunması arasındaki ki-kare analizi sonucunda büyük çoğunlukta kadın bireyler ve erkek bireyler eşit şekilde biyolojik çeşitliliğin insandan korunması gerektiğini savunmuşlardır (Ek Çizelge1, Şekil 22).

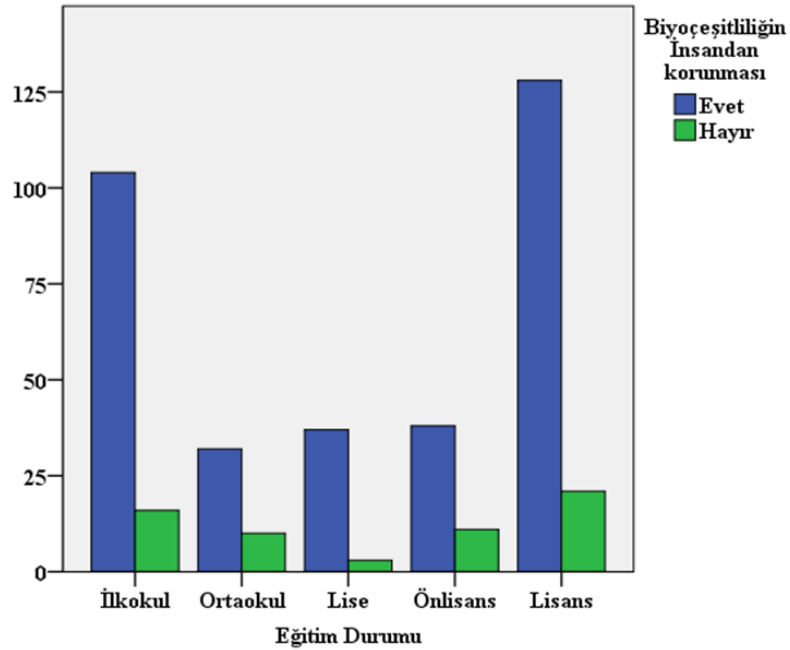
Şekil 23. Cinsiyet ile denetim dağılım grafiği

Cinsiyet ve biyolojik çeşitliliğin korunmasında denetim arasındaki ki-kare analizi sonucunda genel olarak bakıldığı gibi kadın bireyler ve erkek bireyler arasında da kararsızlık devam etmektedir. Hem kadın bireyler hem erkek bireyler biyolojik çeşitliliğin korunması hakkında denetimin yeterli olup olmadığına kararsız kalmışlardır(Ek Çizelge2, Şekil 23).

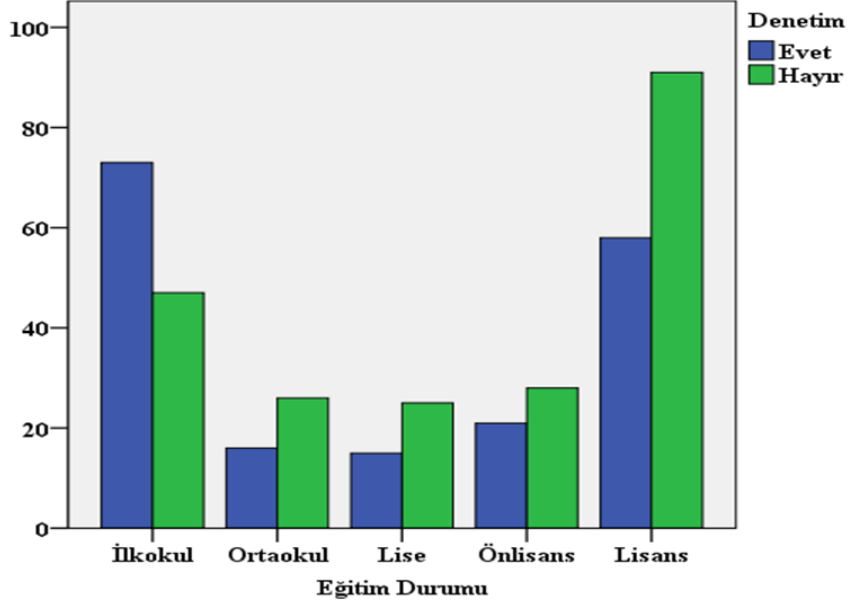
Şekil 24.Cinsiyet ile kurum bilgilendirmesi dağılım grafiği

Erkek bireyler ve kadın bireyler cinsiyet ve biyolojik çeşitliliğin korunmasında ilgili kurumlar tarafından bilgilendirmenin yeteri kadar yapılmadığını ortaya koymuşlardır. Erkek ve kadın bireylerin neredeyse aynı miktarda kurum bilgilendirmesi yapıldığını da savunanlar olmuştur(Ek Çizelge3, Şekil 24).

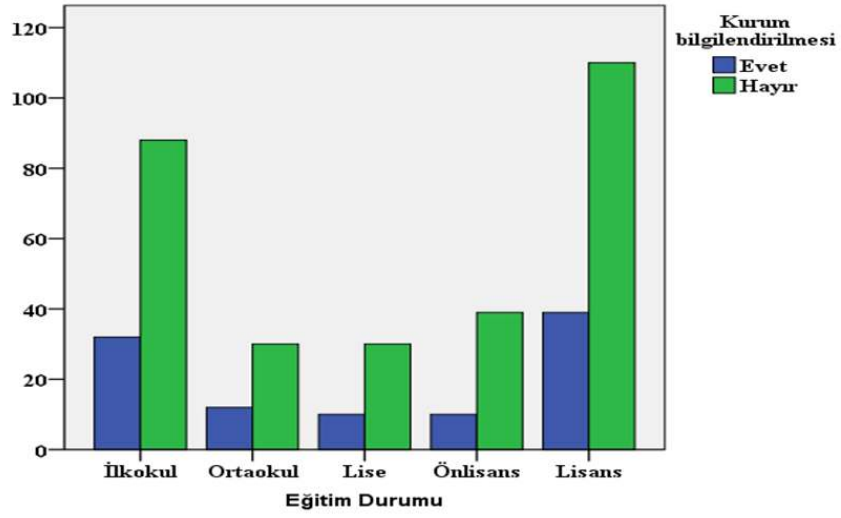
Şekil 25. Eğitim durumu ile biyolojik çeşitliliğin insandan korunması dağılım grafiği

Eğitim durumu ve biyolojik çeşitliliğin insandan korunması arasındaki ki-kare analizi sonucunda çalışmamızın çoğunluğu olarak kabul edebileceğimiz ilkokul ve lisans mezunu bireylerin ne çıktığı gözlemlenmektedir. Her iki eğitim durumuna sahip bireylerin de biyolojik çeşitliliğin insandan korunmasını savundukları ortaya çıkmıştır(Ek izelge4, şekil 25).

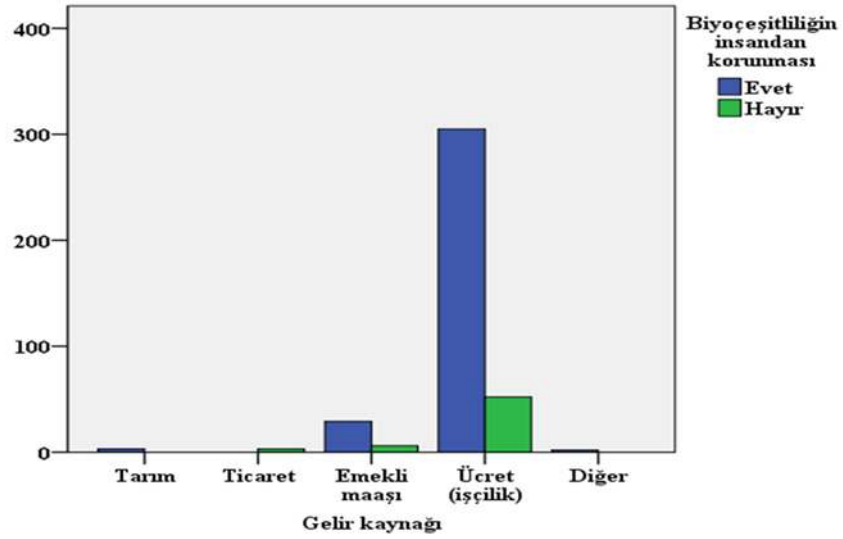
şekil 26. Eğitim durumu ile biyolojik çeşitliliğin korunmasında denetim dağılım grafiği

Eğitim durumu ve biyolojik çeşitliliğin korunmasında denetim arasındaki ki-kare analizi sonucunda ilkokul mezunu bireylerin biyolojikçeşitliliğin korunmasında denetimin yeterli olarak görüş bildirdiği ancak diğer eğitim durumuna sahip bireylerin ve çalışmamızın büyük bir bölümünde rol oynayan lisans mezunu bireylerin biyolojikçeşitliliğin korunmasında yeterli denetimin yapılmadığını savundukları n görülmüştür(Ek izelge5, şekil 26).

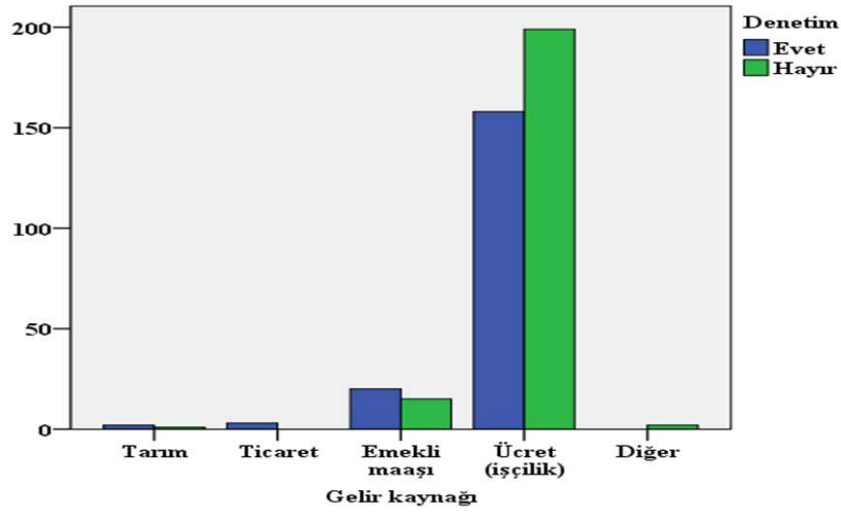
Şekil 27. Eğitim durumu ile biyolojik çeşitliliğin korunmasında ilgili kurumlar tarafından bilgilendirme dağılım grafiği

Eğitim durumu ve biyolojik çeşitliliğin korunmasında ilgili kurumlar tarafından bilgilendirme arasındaki ki-kare analizi sonucunda eğitim durumları değişmeksizin çoğunlukla her kesimin ilgili kurumlardan yeterli bilgilendirmeyi alamadıkları ortaya çıkmıştır(Ek Çizelge6, Şekil 27).

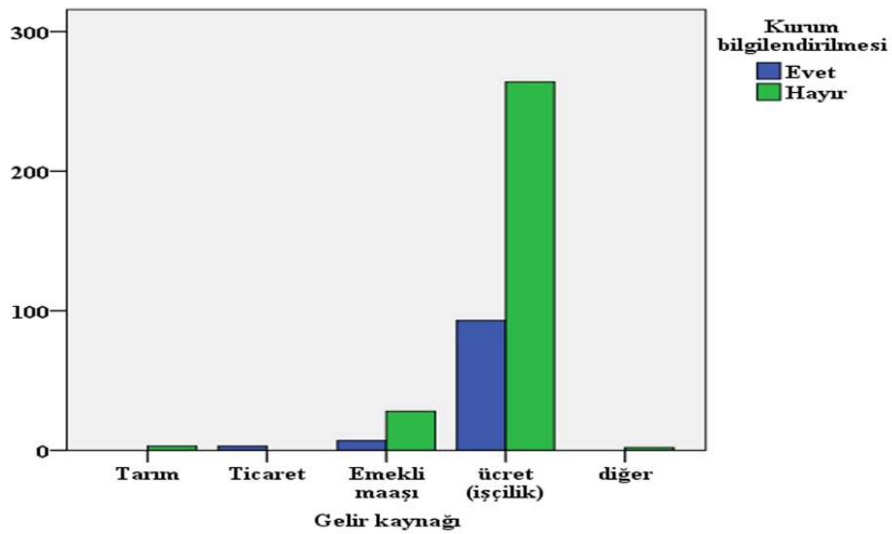
Şekil 28. Gelir kaynağı ile biyolojik çeşitliliğin insandan korunması dağılım grafiği

Gelir kaynağı ve biyolojik çeşitliliğin insandan korunması arasındaki ki-kare analizi sonucunda gelir kaynakları değişmeksizin çoğunlukla her kesimin biyolojikçeşitliliğin insandan korunması gerektiğini ifade ettikleri ortaya çıkmıştır(Ek Çizelge7, Şekil 28).

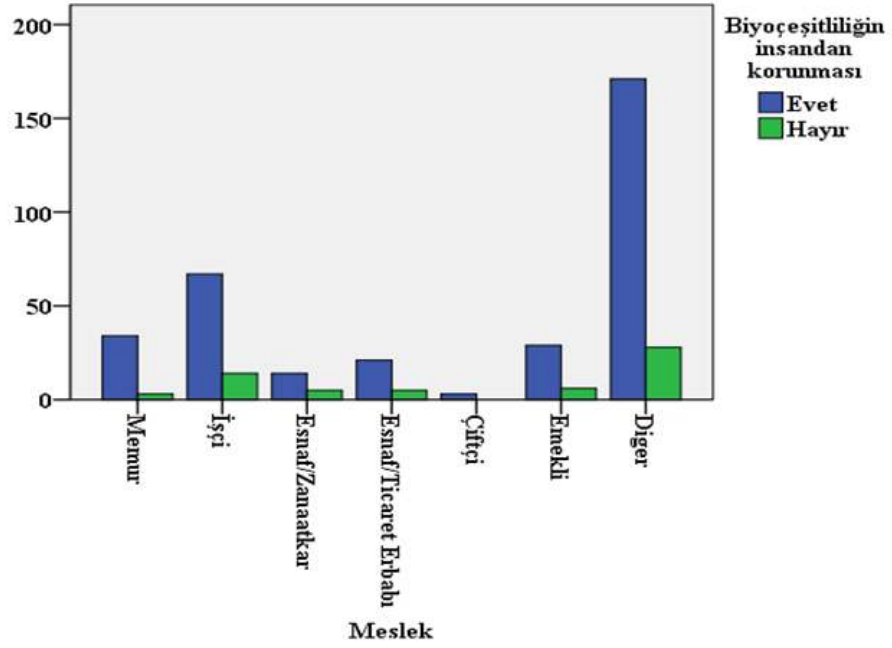
Şekil29. Gelir kaynağı ile biyolojik çeşitliliğin korunmasında denetim dağılım grafiği

Gelir kaynağı ve biyolojik çeşitliliğin korunmasında denetim arasındaki ki-kare analizi sonucunda büyük çoğunluğu kapsayan ücretli çalışan bireylerin çeşitliliğin korunmasında yeterli denetim yapılıp yapılmadığı arasında kararsız kaldıkları ortaya çıkmıştır, ancak yeterli denetimin yapılmadığını ifade eden bireyler fazlalıktır. Analiz sonucunda bir belirleyici durumda gelir kaynağının emekli maaşı olduğunu ifade eden bireylerin yeterli denetimin yapıldığını savunmasıdır, ancak emekli bireylerinde içerisinde de denetimin yeterli olmadığını savunan bir kitle bulunmaktadır(Ek Çizelge 8, Şekil 29).

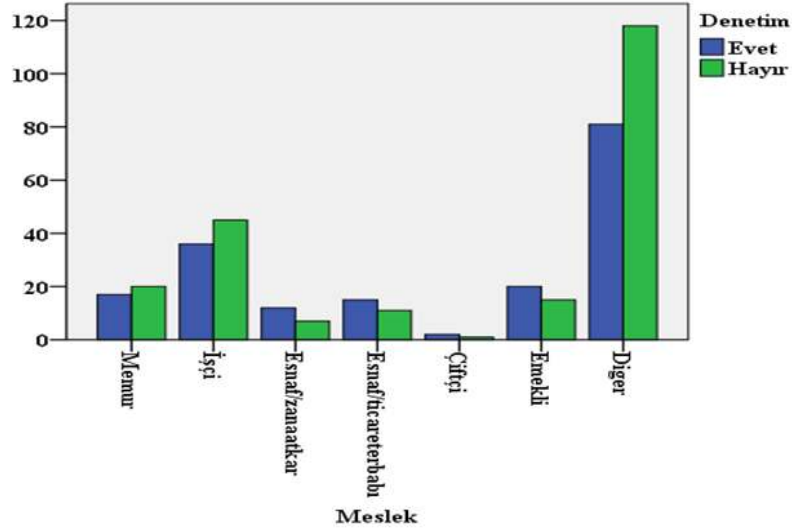
Şekil 30. Gelir kaynağı ile biyolojik çeşitliliğin korunmasında ilgili kurumlar tarafından bilgilendirme dağılım grafiği

Gelir kaynağı ve biyolojik çeşitliliğin korunmasında ilgili kurumlar tarafından bilgilendirme arasındaki ki-kare analizi sonucunda gelir kaynakları değişmeksizin çoğunlukla her kesimin biyolojikçeşitliliğin insandan korunmasında ilgili kurumlar tarafından bilgilendirilmediklerini ifade ettikleri ortaya çıkmıştır(Ek Çizelge 9, Şekil 30).

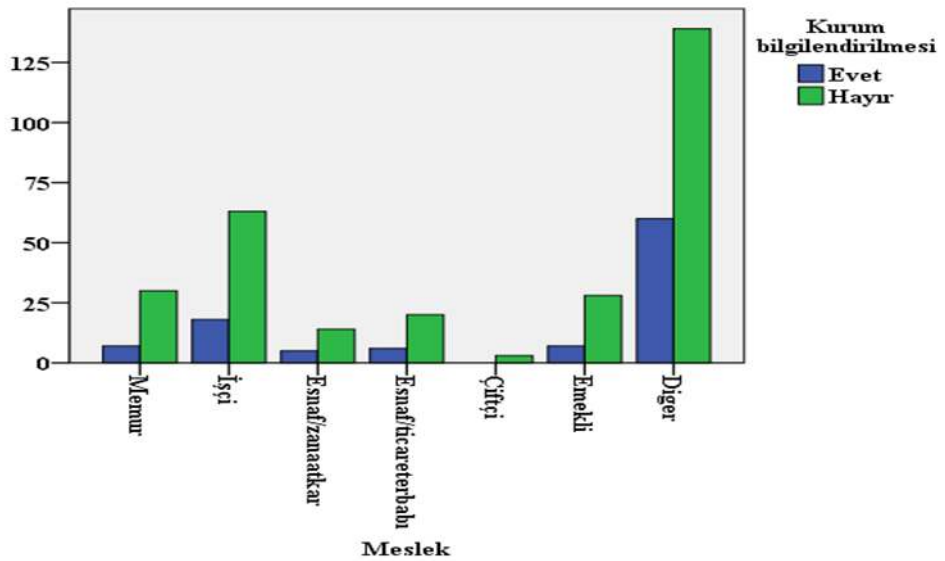
Şekil 31. Meslek ile biyolojik çeşitliliğin insandan korunması dağılım grafiği

Meslek ve biyolojik çeşitliliğin insandan korunması arasındaki ki-kare analizi sonucunda meslek ayırt etmeksizin çoğunlukla her kesimin biyolojik çeşitliliğin insandan korunması gerektiği öne çıkmaktadır(Ek Çizelge 10, Şekil 31).

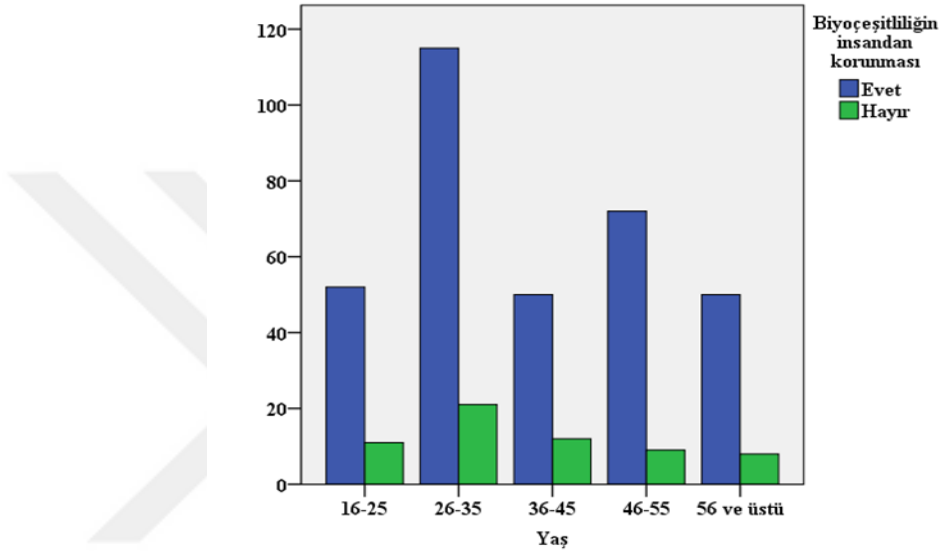
Şekil 32. Meslek ile biyolojik çeşitliliğin korunmasında denetim dağılım grafiği

Meslek ve biyolojik çeşitliliğin korunmasında denetim arasındaki ki-kare analizi sonucunda meslek dallarının neredeyse tümü aynı kanıda denetimin yeterli olmadığını düşünürlerken emekli ve esnaf zanaatkarlar yeterli denetimin yapıldığını düşünmektedirler (Ek Çizelge 11, Şekil 32). Gelir kaynağı ve biyolojik çeşitlilik ki-kare analizinde de ortaya çıktığı üzere emekli bireylerin denetimin yeterli olduğunu öne sürmeleri meslek ve biyolojik çeşitliliğin korunmasında denetim yeterliliği arasındaki ki-kare analizinde de önümüze çıkmaktadır.

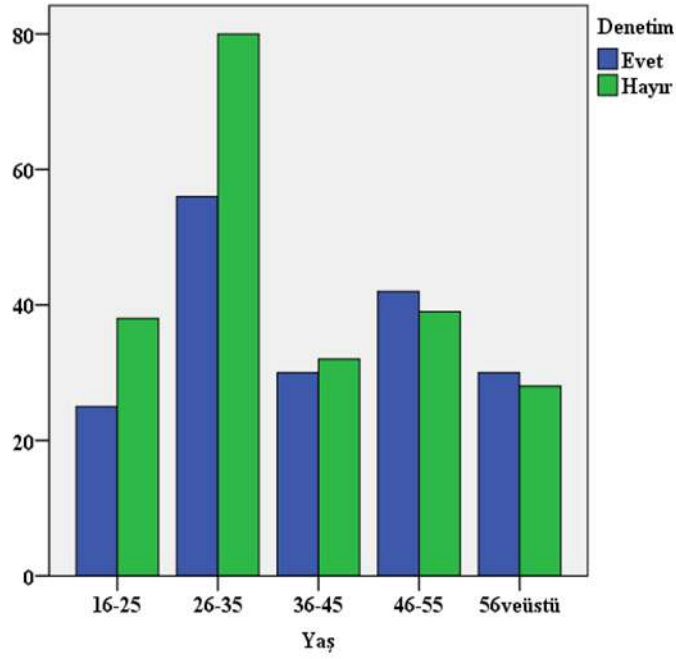
Şekil 33. Meslek ile biyolojik çeşitliliğin korunmasında ilgili kurumlar tarafından bilgilendirme dağılım grafiği

Meslek ve biyolojik çeşitliliğin korunmasında ilgili kurumlar tarafından bilgilendirme arasındaki ki-kare analizi sonucunda meslek ayrımı yapılmaksızın çoğunlukla her kesimin biyolojik çeşitliliğin insandan korunmasında ilgili kurumlar tarafından bilgilendirilmediklerini ifade ettikleri ortaya çıkmıştır(Ek Çizelge 12, Şekil 33).

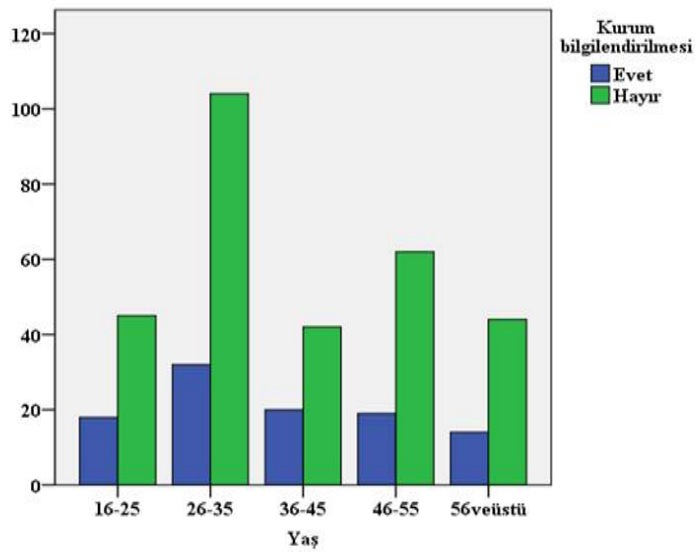
Şekil 34. Yaş ile biyolojik çeşitliliğin insandan korunması dağılım grafiği

Yaş ve biyolojik çeşitliliğin insandan korunması arasındaki ki-kare analizi sonucunda yaş ayrımı yapılmaksızın çoğunlukla her kesimin biyolojik çeşitliliğin genç tabir edilen kesim öncelikli olarak insandan korunması gerektiğini ifade ettikleri ortaya çıkmıştır(Ek Çizelge 13, Şekil 34).

Şekil 35. Yaş ile biyolojik çeşitliliğin korunmasında denetim dağılım grafiği

Yaş ve biyolojik çeşitliliğin korunmasında denetim arasındaki ki-kare analizi sonucunda denetimin yeterli olduğunu savunan bireylerin kitlesi yine emekli bireylerden oluşmaktadır. Biyolojik çeşitliliğin korunmasında denetimin yeterli olmadığını düşünen kitle çoğunlukta olmakla birlikte çoğunluğunu genç tabir edilen bireyler oluşturmaktadır(Ek Çizelge 14, Şekil 35).

Şekil 36. Yaş ile biyolojik çeşitliliğin korunmasında ilgili kurumlar tarafından bilgilendirme dağılım grafiği

Yaş ile biyolojik çeşitliliğin korunmasında ilgili kurumlar tarafından bilgilendirme arasındaki ki-kare analizi sonucunda yaş aralığı gözetmeksizin çoğunlukla her kesimin biyolojik çeşitliliğin insandan korunmasında ilgili kurumlar tarafından bilgilendirilmediklerini ifade ettikleri ortaya çıkmıştır(Ek Çizelge 15, Şekil 36).

5. TARTIŞMA VE SONUÇ

Gelir düzeyi, eğitim, kaynağa olan ihtiyaç, toplumsal algı ilk akla gelen faktörlerdendir. Bu faktörler içerisinde biyolojik çeşitliliğe olan toplumsal algı, bu araştırmanın odak noktasıdır. Bu çalışma ile toplumun biyolojik çeşitliliğe olan algısı Ankara il merkezi özelinde incelenmiştir.

Çalışma, yüz yüze anket yöntemi kullanılarak 400 katılımcı ile gerçekleştirilmiştir. Anketlerden elde edilen veriler tablolaştırılmış ve grafikler hazırlanmıştır. Ayrıca, seçilen değişkenler ile Ki-Kare analizi yapılmıştır. Araştırma ve Analizler sonucunda Ankara il merkezinde toplumun biyolojik çeşitliliğe olan algısı cinsiyet, yaş, gelir düzeyi ve eğitim özelinde önemli değişkenlikler gösterdiği saptanmıştır.

Yaştaki artışa bağlı olarak toplumun biyolojik çeşitliliğe olan bilgi ve ilgisi artmaktadır. Koruma tedbirlerinin artırılmasından ziyade toplumun bilinçlendirilmesine doğru evirilen bir yönelim olduğu sonucuna ulaşılmıştır. Eğitim düzeyindeki artış ile birlikte koruma tedbirlerinin artırılmasından ziyade, toplumun bilinçlendirilmesinin daha etkili olduğu, gelir düzeyi arttıkça bilgili ve bilinçlendirilmiş halkın ön plana çıktığı tespit edilmiştir. Biyolojik çeşitliliğin korunmasına ilişkin planlamalarda cinsiyet, yaş, eğitim ve gelirin kendi içinde ayrı ayrı değerlendirilerek planlama ve programların yapılması daha etkili sonuçlar ortaya koyacaktır.

Anket çalışmamıza toplamda 400 kişi katılım sağlamıştır, bunların 193 ü kadın birey ve 207 si erkek bireylerden oluşmuştur. Yüzdesel olarak değerlendirmek gerekirse %48,2 si kadın bireylerden, %51,8 erkek bireylerden oluşmuştur.

Anket yapılan bölgelerde erkeklerin ve kadınların homojen şekilde dağılım sağlaması için özen gösterilmiştir ve nitekim homojen dağılım sağlanmıştır. Bireylerin çoğunu genç nüfus oluşturmuştur ve bu durumun yaşanmasındaki temel etken kent merkezinde anket etiği gereği toplu oturulan alanlarda anket yapılmamasıdır. Halka açık alanlarda kent merkezinde genellikle genç tabir edilen bireylerin bulunması da bu durumu ortaya çıkarmıştır.

İkamet yılı baz alındığında 1-5 yıl öne çıkmaktadır bunun temel sebebi göç alan bir il olması ve iş istihdamının yüksek olması olarak açıklanabilir. Eğitim durumu incelendiğinde ise lisans mezunu bireylerin ve ilkokul mezunu bireylerin çalışmamızda ortalamanın üzerinde bir rol oynadıkları görülmektedir. Ankara ilinin ortalama eğitim durumu ise bu sonuçları desteklemektedir. Hane halkı aylık gelir durumu incelendiğinde çalışmamızın %68,8 ini aylık geliri 12.500-15.000 Türk lirası olan kesimin kapsaması ülkemizde asgari tutarın 11.402 lira olduğu düşünüldüğünde doğru sonuçlarla karşılaştığımızı gözler önüne sermektedir.

Gelir kaynağı durumu incelendiğinde anket çalışmamızın Ankara ili gibi bir büyükşehir de gerçekleştiği ve anket çalışmasının halka açık ve genelde ücretli (maaşlı) bireylerin olduğu çevrelerde gerçekleştiği düşünüldüğünde tarım, ticaret vb gelir kaynaklarının ücretli çalışanların gölgesinde kalmasını açıklanabilir kılmaktadır.

Biyolojik çeşitlilik kavramı ile alakalı geniş bir bilgiye sahip olan kitle çok az hatta orta derecede bilgiye sahip olan kitle bile %16 seviyelerinde olduğu ortaya çıkmıştır. Buna göre çalışmamıza katılan bireylerin biyolojik çeşitlilik kavramı adı altında biraz bilgi sahibi olduğu veya hiç bir bilgiye sahip olmadıkları ortaya çıkmıştır. Ancak bilgi sahibi olmasalar dahi biyolojik çeşitliliğin doğanın dengesi için önemli olduğunu pek çoğunluğu savunmuştur.

Biyolojik çeşitlilik tanımını bireyler genel olarak bitki ve hayvan türlerinin çeşitliliği olarak adlandırmışlardır. Biyolojik çeşitliliğin sağladığı faydalar hakkında ise bireyler arasında öne çıkan fayda ekosistem dengesi olmuştur. Gelecek nesiller için biyolojik çeşitliliğin korunması yaşamlarını sağlamlaştırır mı gibi merak uyandırıcı bir sorunun yanıtı anket çalışmamızda her ne kadar biyolojik çeşitlilik kavramı hakkında tam olarak bilgi sahibi olmasalar da bireylerin geleceğe umutla baktıklarının ve geleceğe dair temiz sayfalar bırakmak istediklerinin en önemli kanıtıdır.

Biyolojik çeşitlilik konusunda farkındalığı artırmak önemlidir? sorusuna bireylerin bir kısmı kararsız olsa da büyük çoğunluğu farkındalığı artırmak konusunda kararlı

olduğunu göstermiştir. Biyolojik çeşitlilik insandan korunmalı mı? sorusuna %152'lik kısmı korunmamalı yanıtını verse de bireyler kendilerine ve diğer insanlara güvenmediklerini göstererek %84,8'lik kısmı biyolojik çeşitliliğin insandan korunması gerektiğini bildirmişlerdir.

Bireylerin büyük çoğunluğu biyolojik çeşitlilik koruma çalışmalarını desteklenmeli olarak görüş bildirmiştir. Biyolojik çeşitliliğin korunmasında etkili olması beklenen yasal düzenlemelerin varlığı, cezaların yüksek olması ve caydırıcılığı, halkın bilinçlendirilmesi, halkın gelir düzeyinin artırılarak ormana olan ihtiyacının azaltılması, daha fazla koruma memuru istihdam edilmesi gibi etkili yöntemlerin dışında en fazla denetimin artırılması desteklenmiştir.

Bireylere biyolojik çeşitliliğin korunmasında yeterli denetim yapıp yapılmadığı sorusu yöneltildiğinde çoğunluk sağlanamamıştı ancak biyolojik çeşitlilik konusunda ilgili kurumlar tarafından bilgilendirilme yapıp yapılmadığı sorusu yönlendirildiğinde %74,2lik bir kısım hayır cevabını vererek ilgili kurumlar tarafından bilgilendirme yapılmadığını ifade etmişlerdir. Anket çalışmamıza katılım sağlayan bireylere göre kurum olarak bilinen orman genel müdürlüğü ile doğa koruma ve milli parklar genel müdürlüğü ön plana çıkmıştır.

Bu çalışma, Ankara ili kent sakinlerinin biyolojik çeşitlilik algısını sosyo-demografik değişkenler bağlamında incelemiş ve bu algının çeşitli faktörlerle nasıl etkilendiğini ortaya koymuştur. Bu çalışmada, bireylerin biyolojik çeşitlilik algılarının sosyo-demografik değişkenler (eğitim seviyesi, yaş, gelir, cinsiyet) tarafından şekillendiği bulunmuştur. Cinsiyet ve yaş gibi değişkenlerin biyolojik çeşitlilik algısını şekillendirdiği, hem bu çalışmada hem de literatürde sıklıkla vurgulanmaktadır. Örneğin, Kuzey Kıbrıs Türk Cumhuriyeti'nde lise öğrencileri arasında yapılan bir çalışmada, kız öğrencilerin çevresel sorunlara daha duyarlı olduğu bulunmuştur (Bilir ve Özbaş 2017). Bu bulgular, kadınların çevre koruma eylemlerine daha yüksek bir eğilim gösterdiği yönündeki genel eğilimle örtüşmektedir. Bu durum, literatürde yer alan benzer çalışmalarla uyumlu olup (Dervişoğlu 2009) çevre bilincinin bireysel özellikler ve eğitim seviyesine bağlı olarak değiştiğini doğrulamaktadır. Pak ve Berber'in (2011) Eskişehir'de yürüttüğü araştırmada, bireylerin orman kaynaklarının

işlevlerine ilişkin bilinç düzeyinin, eğitim seviyesi ve gelir düzeyi gibi faktörlerden doğrudan etkilendiği vurgulanmıştır. Bu sonuçlar, bireylerin çevresel farkındalığının artırılmasında eğitim ve ekonomik durumun belirleyici bir rol oynadığını göstermektedir. Bu bağlamda, toplumun tüm kesimlerine yönelik çevre eğitimi politikalarının yaygınlaştırılması gerekliliği bir kez daha ortaya çıkmaktadır. Bulgular, eğitim düzeyi, yaş, cinsiyet ve gelir gibi değişkenlerin biyolojik çeşitlilik algısı üzerinde belirgin bir etkisi olduğunu göstermiştir.

Araştırmamızda, eğitim düzeyinin biyolojik çeşitlilik algısı üzerindeki etkisi özellikle dikkat çekicidir. Bu bulgu, biyolojik çeşitliliğin korunmasına yönelik eğitimin önemini vurgulayan önceki çalışmalarla uyumludur. Örneğin, öğretmen adayları ile yapılan bir araştırmada, biyolojik çeşitliliğin etkin bir şekilde öğretilmesi için öğretmenlerin pedagojik alan bilgilerinin geliştirilmesi gerektiği belirlenmiştir (Kılıç ve Dervişoğlu 2013). Benzer şekilde, lise öğrencilerinde yapılan çalışmalar da eğitim seviyesinin çevre bilinci üzerindeki doğrudan etkisini doğrulamaktadır (Bilir ve Özbaş 2017). Sevgi (2020), biyolojik çeşitlilik kavramının Türkiye'de farklı şekillerde kullanıldığını ve bu durumun kavram kargaşasına neden olduğunu belirtmiştir. Araştırmamızda da benzer şekilde, bireylerin biyolojik çeşitliliği çoğunlukla "tür çeşitliliği" veya "doğa koruma" ile sınırlı bir şekilde algıladığı görülmüştür. Bu durum, biyolojik çeşitlilik eğitiminin kavramsal olarak zenginleştirilmesi ve daha açık bir şekilde sunulması gerektiğini göstermektedir.

Araştırmamızda, bireylerin doğa koruma ve biyolojik çeşitlilik algısında toplumsal katılımın sınırlı olduğu görülmüştür. Pak ve Berber'in çalışmasında, bireylerin ormanların yalnızca ekonomik işlevlerini değil, aynı zamanda çevresel ve sosyal işlevlerini de anlamalarının önemine dikkat çekilmiştir. Ancak bu farkındalığın uygulamaya dönüşebilmesi için, orman kaynaklarına yönelik bilgilendirme kampanyalarının daha geniş bir hedef kitleye ulaşması gerekmektedir.

Araştırmamızda, bireylerin çevre sorunlarına yönelik algılarının düşük olduğu belirlenmiştir. Bu durum, eğitim yoluyla çevre bilincinin artırılmasının gerekliliğini ortaya koymaktadır. Nitel bir çalışmada, öğretmen adaylarının biyolojik çeşitliliği etkili

bir şekilde öğretmek için bilgi eksikliği yaşadığı ve bu durumun çevre eğitimi politikalarını güçlendirmek için bir fırsat sunduğu vurgulanmıştır (Koca 2022). Eğitim programlarının, bireylerin sadece bilgi düzeylerini artırmayı değil, aynı zamanda bu bilgiyi günlük hayattan asıl uygulayacaklarını öğretmeyi hedeflemesi gerektiği belirtilmektedir.

Türkiye'nin biyolojik çeşitlilik açısından küresel öneme sahip sıcak noktaları barındırdığı düşünüldüğünde (Sevgi 2020), Ankara gibi kentlerde halkın bilinçlendirilmesi, bu çeşitliliğin korunmasında kritik bir role sahiptir. Ancak literatürde, biyolojik çeşitlilik teriminin anlamı ve kullanımı konusunda kavram kargaşası yaşandığı ve bu durumun farkındalığı sınırladığı belirtilmiştir (Sevgi 2020). Bu nedenle, kavramsal çerçevenin netleştirilmesi ve biyolojik çeşitlilik eğitiminin kapsamının genişletilmesi önem arz etmektedir.

Araştırmamızın Ankara ili özelinde yapılmış olması, yerel düzeydeki çevresel farkındalık politikalarına katkı sağlamaktadır. Ancak Pak ve Berber (2011) tarafından vurgulanan, küresel iklim değişikliği gibi sorunların yerel orman kaynaklarına olan etkisi ve toplumsal farkındalığı artırmadaki rolü, çalışmamızın önemini daha geniş bir bağlama taşımaktadır. Yerel farkındalık artırıcı çalışmaların, küresel çevre sorunlarına yönelik politika yapım süreçlerine entegre edilmesi gerekmektedir.

Uygulama ve Politika Önerileri

Bu çalışmanın bulguları, çevre eğitimi politikalarının yerel ihtiyaçlara göre şekillendirilmesi gerektiğini göstermektedir. Eğitim kurumları, sivil toplum kuruluşları ve yerel yönetimlerin iş birliğiyle, toplumda farkındalık yaratacak projeler hayata geçirilebilir. Örneğin, okul öncesi ve lise düzeyindeki öğrenciler için doğa odaklı öğrenme deneyimlerinin artırılması, çevre bilincini geliştirmek için etkili bir yol olarak önerilmektedir (Koca ve ark. 2022).

Bulgularımız doğrultusunda, bireylerin biyolojik çeşitlilik algısını artırmak için aşağıdaki öneriler geliştirilebilir:

- Çevre eğitiminin, okul öncesinden başlayarak her yaş grubuna uygun şekilde tasarlanması ve uygulamaya geçirilmesi (Koca ve ark. 2022).
- Yerel yönetimler ve sivil toplum kuruluşlarının, çevre bilincini artırıcı kampanyalar düzenlemesi.
- Üniversitelerde biyolojik çeşitlilik konusunun hem teorik hem de pratik açıdan ele alınması.
- Medya aracılığıyla biyolojik çeşitlilik kaybının etkilerinin topluma daha etkin bir şekilde aktarılması.

KAYNAKLAR

- Anadolu Medeniyetleri Müzesi, Çağlar Boyu Ankara, Ocak 2015, Ali Vedat Oygür2008,Ankara. <https://alivedatoygur.wordpress.com/2015/01/27/ankaramizi-taniyalim-1-caglar-boyu-ankara/>
- Akın, F. 2009 Sosyal Bilimlerde İstatistik. 2. Baskı, Ekin Basın Yayın Dağıtım, 278, Sayfa, Bursa.
- Akkoyunlu, Kuvılcım 2007. “ Sürdürülebilir Kent”, Kent Ve Politika: Antik Kentten Dünya Kentine , Der: Ayşegül Mengi, Ankara, İmge Yayınevi, Ss.11-26.
- Araújo, M.B., 2003. The coincidence Of People and biodiversity İn Europe. Global Ecology and biogeography , 12, 5–12.
- Arvanitis, A. V. 2007. Bio-Politika: Bir Vizyon Ve Umut Toplumu Kurmak. A. Mengi (Ed.), (B. Duru, Çev.), Çevre Ve Politika Başka Bir Dünya Özlemi İçinde (S. 289-302). Ankara: İmge Yayıncılık.
- Bal, D. A. 2009. Çevre İle İlgili Yeni Yaklaşımlar. M. Aydoğdu Ve K. Gezer (Ed.), Çevre Bilimi İçinde S.184-208. Ankara: Anı Yayıncılık
- Begel, E. Ernst 1996. “Kentlerin Doğuşu”, Cogito, Kent Ve Kültürü, İstanbul, Yapı Kredi Yayınları, Sayı 8, Ss. 7- 16
- Cansever, Turgut 1996. “ Şehir”, Cogito: Kent Ve Kültürü, Yapı Kredi Yayınları, Sayı: 8, Yaz, Ss.125-131
- Cardinale J. B., Duffey J.E., Gonzalez A., Hooper D.U. ,Perrings C., Venail P., Ve Ark. (2012). Biodiversity loss and its impact On Humanity. Nature, 486 ss 2012.
- Çağırakaya, S.S. Ve Meriç, B.T. 2013. Türkiye’nin Önemli Sulak Alanları. Orman Ve Su İşleri Bakanlığı, Doğa Koruma Ve Milli Parklar Genel Müdürlüğü, Hassas Alanlar Dairesi Başkanlığı, Ankara, Türkiye
- Çinkılıç, N. 2014. Biyolojik ve Kültürel Evrim. [http://Biyoloji.Uludag.Edu.Tr/Dersnotlari/Nilufer/Biyolojik Ve Kulturel Evrim_1_5.Pdf](http://Biyoloji.Uludag.Edu.Tr/Dersnotlari/Nilufer/Biyolojik_Ve_Kulturel_Evrim_1_5.Pdf), 2014.
- Darçın, E. S. Ve Güçlü, Y. 2009. Biyoçeşitlilik Ve Türkiye’deki Durumu. M. Aydoğdu Ve K. Gezer (Ed.), Çevre Bilimi İçinde S.145-165. Ankara: Anı Yayıncılık.
- Demirayak, F. 2002. Biyolojik Çeşitlilik Doğa Koruma Ve Sürdürülebilir Kalkınma. Http://Www.Tubitak.Gov.Tr/Tubitak_Content_Files/Vizyon2023/Csk/Ek-14.Pdf Adresinden 05.03.2014 Tarihinde Alınmıştır.
- Demirkan, Tarık 1996. “Tarih Boyunca Kuşatılan Özgürlük Adaları: Kentler” Cogito: Kent Ve Kültürü, Yapı Kredi Yayınları, Sayı: 8, Yaz, 1996, Ss.17-23.
- Devillers, C. Ve Tintant, H. 2009. Evrim Kuramı Üzerine Sorular. (İ. Yerguz, Çev.). İstanbul: İletişim Yayınları.
- Dışişleri Bakanlığı 2014. Biyolojik Çeşitlilik Sözleşmesi. <http://www.mfa.gov.tr/biyolojik-cesitlilik-sozlesmesi.tr>. Mfa Adresinden 25.10.2014 Tarihinde Alınmıştır.

- Doğan, İ., Doğan, N., 2014. Adım Adım Çözümlü Parametrik Olmayan İstatistiksel Yöntemler. Detay Yayıncılık, Isbn: 9786055216870, Ankara.
- Emerton, L., Bishop, J. Ve Thomas, L. 2006. Korunan Alanların Sürdürülebilir Finansmanı: Güçlükler Ve Seçenekler Üzerine Kapsamlı Bir Değerlendirme. Iucn, Gland, İsviçre Ve Cambridge, Uk. <http://www.kdmp.gov.tr/kasf.pdf> Adresinden 06/11/2014 Tarihinde Alınmıştır.
- Erdoğan, N. 2003. Çevre Ve Ekoturizm. Ankara: Pozitif Matbacılık.
- Geray, U., Şafak, İ., Yılmaz, E., Kiracioğlu, Ö., Başar, H., 2007. İzmir İlinde Orman Kaynaklarına İlişkin İşlev Önceliklerinin Belirlenmesi. Ege Ormancılık Araştırma Müdürlüğü, 46-35:137.
- Gordon, A., Simondson, D., Whiteb, M., Moilanen, A., Bekessya, S.A., 2009. Integrating conservation planning and land use planning In Urban Landscapes, Landscape and Urban Planning 91, 183– 194 ss, 2009.
- Hilty, J.A., Lidicker Jr., W.Z., Merenlender, A.M., 2006. Corridor ecology: The science and practice of linking landscapes for biodiversity conservation, Island Press, Washington, Dc.
- Işık, K. 2012. Biyolojik Çeşitlilik. Anadolu Üniversitesi Yayınları. <http://www.anadolu.edu.tr/aos/kitap/ioltp/1270/unite02.pdf> Adresinden 10.11.2013 Tarihinde Alınmıştır.
- Iucn 2014. Dünya Koruma Birliği. <http://www.iucn.org/> Adresinden 10/11/2014 Tarihinde Alınmıştır.
- Karasar, N. 2002. Bilimsel Araştırma Yöntemi [Scientific research methods]. Ankara: Nobel.
- Karataş, A. Ve Alpagut, B. 2015. Öğretmen Adaylarının Çevre Bilinci Düzeyleri İle İlişkili Faktörler: Niğde Üniversitesi Eğitim Fakültesi Örneği. Uluslararası Hakemli Beşeri Ve Akademik Bilimler Dergisi, 11, 2015.
- Kaya, Y. Ve Aksakal, Ö. 2005. Distribution Of Endemic plants In The world and Turkey. Journal Of Education faculty, 7.
- Keleş, R. Ve Hamamcı, R. 2002. Çevre bilimi. Ankara: İmge Yayıncılık.
- Kışlalıoğlu, M. Ve Berkes, F. 2010. Çevre Ve Ekoloji. Ankara: Remzi Kitapevi.
- Kocataş, A. 2010. Ekoloji – Çevre Biyolojisi 11. Bs. İzmir: Ege Üniversitesi Su Ürünleri Yayınları.
- Köklükaya, N. A., Demirhan E., Beşoluk Ş. 2014. The prospective science teachers' Perceptions Of Biodiversity. Procedia -Social and behavioral sciences, 116 ss 2014 , 1562 – 1567.
- Kraljevic, A., Meng J. H., Schelle, P. 2013. Baraj Yapımında 7 Günah. D. Öztok, E. Atak, B. Dural, Çev. Wwf International.
- Milli Eğitim Bakanlığı 2013. Fen Ve Teknolojileri Ders Kitabı. <https://www.meb.gov.tr/duyurular/duyuruayrinti.asp?id=10488> Adresinden 05.10.2013 Tarihinde Alınmıştır.

- Mccoy, M. W., Mccoy, K. A., & Levey, D. J. 2007. Teaching biodiversity to students in inner city & under-resourced schools. *The American Biology Teacher*, 69(8), 473-476.
- Oecd 2008. Çevresel Performans İncelemeleri: Türkiye. Oecd, Ekonomik İşbirliği Ve Kalkınma Örgütü.
- Oktaç, Derya 2007. “ Kıbrıs’taki Kentler, Kentsel Politikalar Ve Yeni Açılımlar 1” Der: Ayşegül Mengi, Kent Ve Politika: Antik Kentten Dünya Kentine, Ankara, İmge Yayınevi, 2007, Ss.187-214.
- Orman Ve Su İşleri Bakanlığı 2014. Biyolojik Çeşitlilik Sözleşmesi. <http://www.bcs.gov.tr/> Adresinden 10.05.2014 Tarihinde Alınmıştır.
- Orman Ve Su İşleri Bakanlığı, Doğa Koruma Ve Milli Parklar Genel Müdürlüğü 2014. Statüsü Korunan Alanlar. <http://www.milliparklar.gov.tr/anasayfa.aspx?sflang=tr> Adresinden 20.06.2014 Tarihinde Alınmıştır.
- Orman Ve Su İşleri Bakanlığı, Doğa Koruma Ve Milli Parklar Genel Müdürlüğü 2012. Biyoçeşitliliği İzleme Ve Değerlendirme Raporu. 169 <http://www.nuhungemisi.gov.tr/dosyalaraporsunum/belgeler/de09327f-22fa466d-9f10-b76e7c9d6ccb.pdf> Adresinden 06.11.2014 Tarihinde Alınmıştır.
- Orman Ve Su İşleri Bakanlığı, Doğa Koruma Ve Milli Parklar Genel Müdürlüğü 2007. Ulusal Biyolojik Çeşitlilik Stratejisi Ve Eylem Planı. <http://www.nuhungemisi.gov.tr/dosyalaraporsunum/belgeler/bb951776-e874-40ce-842b-d90ae82b6381.pdf> Adresinden 10.05.2014 Tarihinde Alınmıştır.
- Ören, Ş. F. Ve Tatar, N. 2009. Ulusal Ve Uluslararası Kuruluşlar Ve Faaliyetleri. M. Aydoğdu Ve K. Gezer (Ed.), Çevre Bilimi İçinde ss.145-165. Ankara: Anı Yayıncılık.
- Özyurt, Z. 2019. Fen Bilgisi Öğretmen Adaylarının Biyolojik Çeşitlilik Konusundaki Farkındalık Ve Davranış Düzeylerinin Belirlenmesi. Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Fırat Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Elazığ.
- Pak, M., Berber, H. 2011. Orman Kaynaklarının İşlevlerine İlişkin Toplumsal Bilinç Düzeyinin İncelenmesi: Eskişehir İli Örneği. *Artvin Çoruh Üniversitesi Orman Fakültesi Dergisi*, 12 (2): 161-171.
- Pickett, S.T.A., Cadenasso, M.L., Grove, J.M., Nilon, C.H., Pouyat, R.V., Zipperer, W.C., 2001. Urban Ecological systems: Linking terrestrial ecological, Physical, And socioeconomic components Of Metropolitan areas. *Ann Rev Ecol Syst* 2001;32:127– 57.
- Ramsar, 2014. Sulak Alan. http://awsassets.wfftr.panda.org/downloads/ramsar_10.pdf Adresinden 28/06/2014 Tarihinde Alınmıştır.
- Ramsar, 1996. Wetlands, Biodiversity and the Ramsar convention: The Role Of The convention On Wetlands In The conservation and wise use Of Biodiversity. http://www.ramsar.org/cda/en/ramsar-pubs-books-downloadableindex/main/ramsar/1-30-101%5e7742_4000_0 Adresinden 27.07.2014 Tarihinde Alınmıştır.

Sennet, Richard ,2002. Ten Ve Taş, Çev:Tuncay Birkan Metis Yayınları, İstanbul.

Sevgi, O., 2004. Fen Bilimleri Sözlüklerinde Türkçe Kelime Kullanımı. V. Türk Dil Kurultayı 20-26 Eylül 2004 Ankara, Atatürk Kültür, Dil Ve Tarih Yüksek Kurumu Türk Dil Kurumu Yayınları:855/1, Sayfa:2667-2686.

Şekercioğlu, Ç.H., Anderson, S., Akçay E., Bilgin, R., Can, Ö.E., Semiz, G., Tavşanoğlu, Ç., Yokeş, M.B., Soyumert, A., İpekdağ, K., Sağlam, İ.K., Yücel M., Dalfes, N. H.(2011). Turkey's globally important biodiversity in crisis, Biological conservation, 2011, 2752–2769.

Şencan, H., 2007. Sosyal Ve Davranışsal Bilimlerde Bilimsel Araştırma. Şeşkin Yayıncılık, Ankara.

Talu, N. 2005. Biyogüvenlik (Cartegena) Protokolü Ve Türkiye'de Durum. <http://www.cevre.org.tr/yayinlerden%20secmeler/biyogüvenlik%20protokol u.htm> Adresinden 03.11.2014 Tarihinde Alınmıştır.

Türkiye Cumhuriyeti Ankara Valiliği Resmî Sitesi, İklim-Bitki Örtüsü Sayfası. 27 Aralık 2008 Tarihinde Kaynağından Arşivlendi. Erişim Tarihi: 10 Haziran 2009.

Unep-Wcmc, 2014. Birleşmiş Milletler Çevre Programı. <http://www.unepwcmc.org>

Unep-Wcmc, 2014. Biodiversity <http://www.biodiversityaz.org/content/biodiversity> Adresinden 26/11/2014 Tarihinde Alınmıştır.

Unesco 2007. People, Biodiversity and ecology. Biosphere reserves: Reconciling the conservation Of Biodiversity with the economic Development. <http://www.unesco.org/mab/brs.shtml> Adresinden 03/11/2014 Tarihinde Alınmıştır.

Ural, A., Kiliç, İ. 2006. Bilimsel Araştırma Süreci Ve Spss Ile Veri Analizi. Genişletilmiş 2. Baskı, Detay Yayıncılık, 302 Sayfa, Ankara..

Uzgören, N. 2012. Bilimsel Araştırmalarda Kullanılan Temel İstatistiksel Yöntemler Ve Spss Uygulamaları. Genişletilmiş 2. Baskı, Ekin Basım Yayın Dağıtım, 415 Sayfa, Bursa.

Yaylı, H. 2012. Çevre Etiği Bağlamında Kalkınma, Çevre Ve Nüfus. Süleyman Demirel Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi, 15, 151-169.

Yavuz, H., 2000. Parametrik Olmayan İstatistiksel Yöntemler. 464 S., Trabzon.

Yenice, N., & Alpak Tunç, G. 2019. Ortaokul 5. Sınıf Öğrencilerinin Çevreye Yönelik Tutumlarına Dönüşümsel Öğrenme Kuramı Uygulamalarının Etkisi. Bolu Abant İzzet Baysal Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi, 19(4), 1347-1361.

Yeniyurt, C., Hemmami, M., Çağırankaya, S., Koopmanschap E. 2011. Türkiye'nin Ramsar Alanlarında Sulak Alan Yönetim Planları Değerlendirme Raporu. Doğa Derneği, Ankara, Türkiye. http://dogadernegi.org/userfiles/pagefiles/yayinlarimiz/t%20c3%bcrkiye'nin%20ramsar%20alanlar%20b1%20inda%20sulak%20alan%20y%20c3%b6netim%20planlar%20b1%20de%20c4%9ferlendirme%20raporu_bask%20c4%b1.pdf Adresinden 27.07.2014 Tarihinde Alınmıştır.

Yilmaz, Z. 2004. Yeni Türk Ceza Kanunu, Gerekçe Ve Tutanaklarla. Seçkin Yayıncılık, 975-347-868-2, Ankara.

WoodwardJc, Eyre Md, Luff Ml., 2003. Beetles (Coleoptera) On Brownfieldsites İn England: An İmportantconservationresource? J Insectconserv2003;7:223 – 31.

EKLER

EK1. Anket soruları

LÜTFEN BU DÖKÜMANI DİKKATLİCE OKUMAK İÇİN ZAMAN AYIRINIZ

Bu anket, Çankırı Karatekin Üniversitesi Fen Bilimleri Enstitüsü Orman Mühendisliği Anabilim dalında yapılmakta olan bir Lisansüstü Tezi için hazırlanmıştır. Bu araştırmaya katılıp katılmama kararını vermeden önce, araştırmanın neden ve nasıl yapılacağını bilmeniz gerekmektedir. Bu nedenle bu formun okunup anlaşılması büyük önem taşımaktadır. Eğer anlayamadığınız ve sizin için açık olmayan şeyler varsa, ya da daha fazla bilgi isterseniz bize sorunuz. Bu çalışmaya katılmak tamamen gönüllülük esasına dayanmaktadır. Çalışmaya katılmama veya katıldıktan sonra herhangi bir anda çalışmadan çıkma hakkında sahipsiniz. Çalışmayı yanıtlamanız, araştırmaya katılım için onam verdiğiniz biçiminde yorumlanacaktır. Size verilen formlardaki soruları yanıtlarken kimsenin baskısı veya telkini altında olmayın. Bu formlardan elde edilecek kişisel bilgiler tamamen gizli tutulacak ve yalnızca araştırma amacı ile kullanılacaktır.

Doç.Dr.ÜstünerBİRBEN

Y.Lisans Öğrencisi Umut İMAL

Anket SorularıAnketno:.....

I. Bölüm (Demografik bilgiler)

- 1- Cinsiyet : (.....) Kadın (.....) Erkek
- 2- Kaç yıldır Ankara'da ikamet etmektesiniz:
- 3- Eğitim durumu :
(...) Okur-yazar değil(...)Sadece okur-yazar(...)ilkokul (...)ortaokul
(...)lise (...) ön lisans (...) lisans (...) lisansüstü
- 4- Yaş Grubu :
(.....) 16-25 (.....) 26-35 (.....) 36-45 (.....) 46-55 (.....) 56 ve üstü
- 5- Mesleğiniz : Memur (....)
İşçi (....)
Esnaf/Zanaatkar (....)
Esnaf/Ticaret erbabı (....)
Çiftçi (....)
Emekli (....)
Diğer_____

6- Hane halkı geliri (Aylık): (....) 10.000 TL den Az (....) 10.000-12.500 TL
(....) 12.500-15.000 TL (....) 15.000 TL ve üstü

7- Gelir kaynağı

: (...) Tarım
(...) Hayvancılık
(...) Ormancılık
(...) Tarım + Ormancılık
(...) Tarım + Hayvancılık
(...) Hayvancılık + Ormancılık
(...) Tarım + Hayvancılık + Ormancılık
(...) Ticaret
(...) Emekli Maaşı
(...) Ücret (İşçilik vb.)
(...) Diğer (Birden çok seçenek işaretlenebilir,
şayet birden çok seçenek işaretlenecek ise en yüksek gelir getiren
faaliyetten itibaren sıralama yapılabilir.)

II.Bölüm

Bu bölümde orman suçları ve toplum bilinci ile ilgili sorular mevcuttur.

8- Biyolojik çeşitlilik kavramı hakkında ne kadar bilgi sahibisiniz?

- (...)Bilgim yok
(...)Biraz bilgi sahibiyim
(...)Orta düzeyde bilgi sahibiyim
(...)Geniş bir bilgi sahibiyim

9- Biyolojik çeşitliliği nasıl tanımlarsınız? (Aşağıdaki seçeneklerden yalnızca birini seçiniz,)

- (...)Doğal yaşam alanlarının çeşitliliği
(...)Bitki ve hayvan türlerinin çeşitliliği
(...)Genetik çeşitlilik ve türlerin adaptasyon yetenekleri
(...)Ekosistemlerin işlevsel çeşitliliği
(...)İnsanların doğayla etkileşimleri ve kültürel mirasın korunması
(...)(Diğer, lütfen belirtin).....

10- Biyolojik çeşitliliğin size sağladığı faydalar nelerdir? (eğer 1'den fazla cevabınız varsa lütfen öncelik sırasına göre 1,2,3,4,... şeklinde numaralandırınız)

- (...)Ekosistem Dengesi: Biyolojik çeşitlilik, ekosistemlerin istikrarını ve dayanıklılığını koruyarak, çevresel değişiklikler ve bozulmalara karşı dirençlerini sağlar.
- (...)İklim Düzenlemesi: Özellikle ormanlar gibi biyolojik çeşitlilik, atmosferdeki karbondioksit gazını absorbe ederek ve depolayarak iklimin düzenlenmesinde önemli bir rol oynar.
- (...)Tozlaşma: Biyolojik çeşitlilik, özellikle böcekler ve diğer tozlayıcılar, çiçekli bitkilerin tozlaşmasını kolaylaştırarak birçok tarım ürününün ve doğal bitkilerin üremesini sağlar.
- (...)Besin Döngüsü: Biyolojik çeşitlilik, ekosistemler içinde besinlerin döngüsüne ve geri dönüşümüne yardımcı olarak bitki büyümesi ve genel ekosistem sağlığı için temel elementlerin bulunabilirliğini sağlar.
- (...)Toprak Verimliliği: Biyolojik çeşitlilik, mikroorganizmalar ve çürüten organizmalar dahil olmak üzere sağlıklı toprakların korunmasına katkıda bulunarak organik maddenin ayrışmasını sağlar ve besinlerin kullanılabilirliğini artırır.
- (...)Su Arıtma: Biyolojik çeşitlilik, sulak alanlar gibi sucul ekosistemlerde suyu filtreleyerek ve artırarak kalitesini iyileştirir ve kirliliğin etkilerini azaltır.
- (...)Zararlı Kontrolü: Biyolojik çeşitlilik, doğal avcılar ve parazitler dahil olmak üzere zararlı ve hastalık popülasyonlarını düzenleyerek, sentetik böcek ilaçlarına olan ihtiyacı azaltır ve sürdürülebilir tarımı teşvik eder.
- (...)Tıbbi Kaynaklar: Biyolojik çeşitlilik, tıbbi bitki ve organizmaların kaynağı olarak hizmet eder ve farmasötik ilaçların ve tedavilerin geliştirilmesinde kullanılan doğal bileşikler sağlar.
- (...)Kültürel ve Estetik Değer: Biyolojik çeşitlilik, rekreasyon, turizm, sanat ve doğayla ruhsal bağlantılar aracılığıyla insan deneyimlerini zenginleştirerek kültürel ve estetik değere sahiptir.
- (...)Ekonomik Faydalar: Biyolojik çeşitlilik tarım, balıkçılık, ormancılık ve ekoturizm gibi çeşitli ekonomik faaliyetleri destekleyerek geçim kaynaklarına ve sürdürülebilir kalkınmaya katkıda bulunur.

(...)Diğer görüşler.....

11- “Biyolojik çeşitlilik, doğanın dengesini korumak için önemlidir.” İfadesine ne kadar katılıyorsunuz

(.....) 1 - Kesinlikle Katılmıyorum

(.....)2 - Katılmıyorum

(.....)3 -Kararsızım

(.....) 4 - Katılıyorum

(.....) 5 - Kesinlikle Katılıyorum

12- “Biyolojikçeşitlilik, ekosistemlerin sağlığını etkileyen bir faktördür.” İfadesine ne kadar katılıyorsunuz

(.....) 1 - Kesinlikle Katılmıyorum

(.....)2 - Katılmıyorum

(.....)3 -Kararsızım

(.....) 4 - Katılıyorum

(.....) 5 - Kesinlikle Katılıyorum

13- “Biyolojikçeşitliliğin korunması, gelecek nesillerin yaşamını sağlamlaştırır.”İfadesine ne kadar katılıyorsunuz

(.....) 1 - Kesinlikle Katılmıyorum

(.....)2 - Katılmıyorum

(.....)3 -Kararsızım

(.....) 4 - Katılıyorum

(.....) 5 - Kesinlikle Katılıyorum

14-“Toplum olarak biyolojikçeşitlilik koruma konusunda daha fazla sorumluluk taşımamız.” İfadesine ne kadar katılıyorsunuz

(.....) 1 - Kesinlikle Katılmıyorum

(.....)2 - Katılmıyorum

(.....)3 -Kararsızım

(.....) 4 - Katılıyorum

(.....) 5 - Kesinlikle Katılıyorum

15- “Biyolojikçeşitlilik konusunda farkındalığı artırmak önemlidir.” İfadesine ne kadar katılıyorsunuz.

(.....) 1 - Kesinlikle Katılmıyorum

(.....)2 - Katılmıyorum

(.....)3 -Kararsızım

(.....) 4 - Katılıyorum

(.....) 5 - Kesinlikle Katılıyorum

16- Biyolojik çeşitliliğin insanlardan korunması gerektiğini düşünüyor musunuz?

(...) Evet (...) Hayır

17- “Biyolojik çeşitlilik koruma çalışmalarına katılmak veya destekleme isteğim var.” İfadesine ne kadar katılıyorsunuz.

(.....) 1 - Kesinlikle Katılmıyorum

(.....)2 - Katılmıyorum

(.....)3 -Kararsızım

(.....) 4 - Katılıyorum

(.....) 5 - Kesinlikle Katılıyorum

18- Sizce Biyolojik çeşitliliğin korunmasında aşağıdakilerden hangisi daha etkilidir?

*(eğer 1’den fazla cevabınız varsa lütfen öncelik sırasına göre 1,2,3,4,....
şeklindenumaralandırınız)*

(...) Yasal düzenlemelerin varlığı

(...) Cezaların yüksek olması ve caydırıcılığı

(...) Halkın bilinçlendirilmesi (eğitim toplantıları gibi)

(...) Halkın gelir düzeyinin artırılarak ormana olan ihtiyacının azaltılması

(...) Daha fazla koruma memuru istihdam edilmesi

(...) Denetimin artırılması

(...) Diğer

görüşler.....

....

19- Biyolojik çeşitliliğin korunmasında devlet tarafından yeterli denetim yapılıyor mu?

(...) Evet (...) Hayır

20- Biyolojik çeşitlilik konusunda ilgili kurumlar tarafından yeterince bilgilendirildiğinizi düşünüyor musunuz?

(...) Evet (...) Hayır

21- Biyolojik çeşitlilik konusunda toplumun bilinçlendirilmesinde aşağıdaki kurum/kuruluşlar/STK'lerden hangisinin daha etkin/etkili olduğunu düşünüyorsunuz. (En etkili kuruma 9, en etkisiz kuruma 1 şeklinde sıralayınız, cevabınız diğer ise belirtiniz)

(...) Orman Genel Müdürlüğü

(...) Milli Parklar Genel Müdürlüğü

(...) TMMOB Orman Mühendisleri Odası

(...) Türkiye Ormancılar Derneği

(...) TEMA

(...) Türkiye Doğal Hayatı Koruma Vakfı (WWF)

(...) Doğa Derneği

(...) Türkiye Tabiatını Koruma Derneği

(...) Doğal Hayatı Koruma Derneği (DHKD)

(...)Diğer_____

Anketimize katkılarınız için tekrar teşekkür ederiz...

EK 2. Ek Çizelgeler

Ek Çizelge 1. Cinsiyet ile biyolojik çeşitliliğin insandan korunması dağılım tablosu

	Value	df	Asymp. Sig. (2-sided)	Exact Sig. (2-sided)	Exact Sig. (1-sided)
PearsonChi-Square	6,892a	1	0,009		
ContinuityCorrectionb	6,181	1	0,013		
LikelihoodRatio	7,034	1	0,008		
Fisher'sExact Test				0,012	0,006
Linear-by-LinearAssociation	6,875	1	0,009		
N of ValidCases	400				
a. 0 cells (0,0%) haveexpectedcountlessthan 5. The minimum expectedcount is 29,43.					
b. Computedonlyfor a 2x2 table					

Ek Çizelge 2. Cinsiyet ile denetim dağılım tablosu

	Value	df	Asymp. Sig. (2-sided)	Exact Sig. (2-sided)	Exact Sig. (1-sided)
PearsonChi-Square	0,439a	1	0,508		
ContinuityCorrectionb	0,316	1	0,574		
LikelihoodRatio	0,439	1	0,508		
Fisher'sExact Test				0,547	0,287
Linear-by-LinearAssociation	0,438	1	0,508		
N of ValidCases	400				
a. 0 cells (0,0%) haveexpectedcountlessthan 5. The minimum expectedcount is 88,30.					
b. Computedonlyfor a 2x2 table					

Ek Çizelge 3. Cinsiyet ile kurum bilgilendirmesi dağılım tablosu

Chi-SquareTests					
	Value	df	Asymp. Sig. (2-sided)	Exact Sig. (2-sided)	Exact Sig. (1-sided)
PearsonChi-Square	1,472a	1	0,225		
ContinuityCorrectionb	1,208	1	0,272		
LikelihoodRatio	1,472	1	0,225		
Fisher'sExact Test				0,253	0,136
Linear-by-LinearAssociation	1,469	1	0,226		
N of ValidCases	400				
a. 0 cells (0,0%) haveexpectedcountlessthan 5. The minimum expectedcount is 49,70.					
b. Computedonlyfor a 2x2 table					

Ek Çizelge 4. Eğitim durumu ile biyolojik çeşitliliğin insandan korunması dağılım tablosu

	Value	df	Asymp. Sig. (2-sided)
PearsonChi-Square	6,700a	4	0,153
LikelihoodRatio	6,584	4	0,160
Linear-by-LinearAssociation	0,008	1	0,929

N of ValidCases	400		
0 cells (0,0%) haveexpectedcountlessthan 5. The minimum expectedcount is 6,10.			

Ek Çizelge 5. Eğitim durumu ile biyolojik çeşitliliğin korunmasında denetim dağılım tablosu

	Value	df	Asymp. Sig. (2-sided)
PearsonChi-Square	16,049 ^a	4	0,003
LikelihoodRatio	16,089	4	0,003
Linear-by-LinearAssociation	10,413	1	0,001
N of ValidCases	400		
a. 0 cells (0,0%) haveexpectedcountlessthan 5. The minimum expectedcount is 18,30.			

Ek Çizelge 6. Eğitim durumu ile biyolojik çeşitliliğin korunmasında ilgili kurumlar tarafından bilgilendirme dağılım tablosu

	Value	df	Asymp. Sig. (2-sided)
PearsonChi-Square	0,985 ^a	4	0,912
LikelihoodRatio	1,018	4	0,907
Linear-by-LinearAssociation	0,101	1	0,750
N of ValidCases	400		
a. 0 cells (0,0%) haveexpectedcountlessthan 5. The minimum expectedcount is 10,30.			

Ek Çizelge 7. Gelir kaynağı ile biyolojik çeşitliliğin insandan korunması dağılım tablosu

	Value	df	Asymp. Sig. (2-sided)
PearsonChi-Square	17,798 ^a	4	0,001
LikelihoodRatio	13,163	4	0,011
Linear-by-LinearAssociation	0,103	1	0,748
N of ValidCases	400		
a. 6 cells (60,0%) haveexpectedcountlessthan 5. The minimum expectedcountis ,31.			

Ek Çizelge 8. Gelir kaynağı ile biyolojik çeşitliliğin korunmasında denetim dağılımı

	Value	df	Asymp. Sig. (2-sided)
PearsonChi-Square	7,924 ^a	4	0,094
LikelihoodRatio	9,814	4	0,044

Linear-by-LinearAssociation	2,725	1	0,099
N of ValidCases	400		
a. 6 cells (60,0%) haveexpectedcountlessthan 5. The minimum expectedcountis ,92.			

Ek Çizelge 9. Gelir kaynağı ile biyolojik çeşitliliğin korunmasında ilgili kurumlar tarafından bilgilendirme dağılım tablosu

	Value	df	Asymp. Sig. (2-sided)
PearsonChi-Square	11,007 ^a	4	0,026
LikelihoodRatio	11,774	4	0,019
Linear-by-LinearAssociation	0,296	1	0,586
N of ValidCases	400		
a. 6 cells (60,0%) haveexpectedcountlessthan 5. The minimum expectedcountis ,52.			

Ek Çizelge 10. Meslek ile biyolojik çeşitliliğin insandan korunması dağılım tablosu

Chi-SquareTests	Value	df	Asymp. Sig. (2-sided)
PearsonChi-Square	4,690 ^a	6	0,584
LikelihoodRatio	5,104	6	0,530
Linear-by-LinearAssociation	0,046	1	0,831
N of ValidCases	400		
a. 4 cells (28,6%) haveexpectedcountlessthan 5. The minimum expectedcountis ,46.			

Ek Çizelge 11. Meslek ile biyolojik çeşitliliğin korunmasında denetim dağılım tablosu

Chi-SquareTests	Value	df	Asymp. Sig. (2-sided)
PearsonChi-Square	8,271 ^a	6	0,219
LikelihoodRatio	8,277	6	0,218
Linear-by-LinearAssociation	0,938	1	0,333
N of ValidCases	400		
a. 2 cells (14,3%) haveexpectedcountlessthan 5. The minimum expectedcount is 1,37.			

Ek Çizelge 12. Meslek ile biyolojik çeşitliliğin korunmasında ilgili kurumlar tarafından bilgilendirme dağılım tablosu

Chi-SquareTests	Value	df	Asymp. Sig. (2-sided)
PearsonChi-Square	5,192 ^a	6	0,519

LikelihoodRatio	5,985	6	0,425
Linear-by-LinearAssociation	2,783	1	0,095
N of ValidCases	400		
a. 3 cells (21,4%) haveexpectedcountlessthan 5. The minimum expectedcountis ,77.			

Ek Çizelge 13. Yaş ile biyolojik çeşitliliğin insandan korunması dağılım tablosu

Chi-SquareTests	Value	df	Asymp. Sig. (2-sided)
PearsonChi-Square	2,219 ^a	4	0,696
LikelihoodRatio	2,254	4	0,689
Linear-by-LinearAssociation	0,731	1	0,393
N of ValidCases	400		
a. 0 cells (0,0%) haveexpectedcountlessthan 5. The minimum expectedcount is 8,85.			

Ek Çizelge 14. Yaş ile biyolojik çeşitliliğin korunmasında denetim dağılım tablosu

Chi-SquareTests	Value	df	Asymp. Sig. (2-sided)
PearsonChi-Square	4,304 ^a	4	0,366
LikelihoodRatio	4,311	4	0,366
Linear-by-LinearAssociation	3,856	1	0,050
N of ValidCases	400		
a. 0 cells (0,0%) haveexpectedcountlessthan 5. The minimum expectedcount is 26,54.			

Ek Çizelge 15. Yaş ile biyolojik çeşitliliğin korunmasında ilgili kurumlar tarafından bilgilendirme dağılım tablosu

Chi-SquareTests	Value	df	Asymp. Sig. (2-sided)
PearsonChi-Square	2,288 ^a	4	0,683
LikelihoodRatio	2,229	4	0,694
Linear-by-LinearAssociation	0,137	1	0,711
N of ValidCases	400		
a. 0 cells (0,0%) haveexpectedcountlessthan 5. The minimum expectedcount is 14,94.			

